

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile se retrimit.
Inserțiunile se primesc în
Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peliik Nachf., Anton Oppeliik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiunilor: o serie
garmonă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 17.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul asosă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 90. — Anul LXXI.

Brașov, Joi-Vineri 25 Aprilie (8 Mai)

1908.

Ajută-ți Române și Dumnezeu îți va ajuta!

Ce s'a petrecut zilele acestea în camera ungară în afacerea de imunitate a deputaților români naționaliști, Dr. N. Oncu și soți, a căror estradare s'a fost cerut de către poliția și tribunalul din Arad? Să știe c'au fost dați în judecată acești deputați, pentru că la însărcinarea clubului naționalist au încercat să organizeze „partidul național român”. Autoritățile din Arad au cerut în urma aceasta extradarea lor dela dietă, ca să-i poată pedepsi, iar camera ungară, după o discuție, ce s'a continuat în două ședințe, a și hotărât în cele din urmă a da pe d-nii deputați români N. Oncu și tovarăși pe mâna poliției ungurești din Arad.

Comisiunea de imunitate a dietei a raportat în plenul camerei și rezultatul a fost acela, pe care l'am arătat. Cei patru deputați acuzați că ar fi comis transgresiune când au înființat „partidul naționalist” sau „clubul naționalist român din Arad” sunt: d-nii Dr. Nicolae Oncu, Dr. Vasile Goldiș, Dr. Ioan Suciu, Dr. Stefan Pop.

De geaba s'a ridicat deputatul Teodor Mihali, ca să dovedească că nici dela celelalte partide dietale nu să pretinde să aibă statute aprobate de ministru, ci ele s'au organizat ca partide politice liber. Inzadar a vorbit de „azi mie, mâne ție”, și inzadar a arătat că comisiunea de imunitate, care a propus extrădarea deputaților din cestiune, nu procedează pe o bază întemeiată și vorbește de o „reuniune naționalistă”, când se tractează numai de un partid politic al țării, cum vrea să fie și partidul naționalităților cu acelaș drept ca celelalte partide. Inzadar s'a ridicat, după Mihali, Dr. Iuliu Maniu, care a arătat cu și mai mare dibacie și pătrundere contrastul în care se află propunerea comisiunii de imunitate a camerei custarea reală a lucrurilor și cu cestiunea de drept și de dreptate în această afacere; n'a folosit nimic c'a arătat cum s'a desfășurat lucrul, cum partidul naționalităților din dietă a hotărât să se organizeze în toată țara amăsurat exemplului dat de celelalte partide, și de aceea a ales un subcomitet din sânul său compus din cei patru deputați aradani români, amintiți mai sus, — cum au ales ca centru de organizare Aradul însărcinând pe subcomitet de a duce la sfârșit dela Arad, organizarea în toată țara a partidului; cum în urma aceasta a fost instituit un birou central și s'a închiriat un local anume pentru partid la Arad.

A fost făcută în vânt din partea d-lui Maniu și constatarea, că în ordonanța ministrului de interne Andrassy Nr. 2240 din 1906 s'a enunțat, că organizarea prin țară a partidelor politice nu este legată de încuviințarea guvernului sau a organelor sale. N'a avut nici un efect, fiindcă kossuthiștii au răspuns că ceea ce fac Români, ori ce și ori cum ar fi, e făcut în contra națiunii maghiare. Iar când Maniu a exclamat: „Dacă con-

cedeți să se prigonească partidul meu, să nu uitați că poate să vină acel timp în curând, când vă vor prigoni pe D-voastră”, unii din stânga au strigat: „Ne vom supune!”

Așadar sunt gata la toate adversarii noștri, și mai bine să espun ori căruși pericol, decât să nu impedece organizația politică a Românilor, ori cum s'ar încerca a să face.

Ne minunăm numai cum se mai pot mira unii dintre noi de ceea ce văd, când bine știu că de patrusprezece ani în cestiuni de partid național să lucrează și se operează în contra noastră a Românilor numai cu forța brutală, și să lucrează și se operează intenționat și în deplină conștiință.

Nu știm ce să zicem, căci multe păcate au comis, multe din postulatele și principiile noastre sfinte naționale le-au desconsiderat și le-au călcat cei ce în furia lor de-a trece peste toate zăgazele, au cântat mereu și au lățit credința în public și în popor, că politica lor, care „nu va sta cu mâinile încrucișate”, va ști să treacă peste toate ordonanțele lui Hieronymi și soți și cu ajutorul deputatului, care a „spart ghița” la Dobra, și a tovarășilor săi, va pune iarăș partidul național român în picioare.

Să ne lerte toți, dar trebuie să reamintim aici indoielile și admonițiile noastre de atunci. Căci, încăodată, ce au folosit toate svircolirile deputaților noștri, naționaliști până acuma? Ce-a folosit, că șeful biroului central din Arad, care birou e dat azi în judecată, a făcut într'o vorbire a sa, ținută în vara anului 1906 în camera ungară, atâtea închinăciuni și temeneli hegemoniei maghiare?

De acum nu ne rămâne decât tot deviza din bătrâni: „Ajutăți Române și D-zeu îți va ajuta!”

Revista politica.

Astăzi se începe în Viena un șir de frumoase serbări din prilejul aniversării de 60 ani de domnie a Maj. Sale Monarchului. Viena a îmbrăcat astăzi haina de sărbătoare pentru a saluta pe bătrânul nostru Monarch și pentru a întâmpina pe principii germani, cari în frunte cu împăratul Wilhelm au intrat astăzi în Viena, ca să aducă împăratului jubilar omagiile lor de iubire și venerațiune. La primirea de azi a principilor germani vor lua parte și miniștrii ungari Wekerle și Zichy.

Deabea alaltăeri a început dieta ungară mai din adins să se ocupe cu afacerile dela ordinea zilei. În ședința aceasta comisiunea de imunitate a propus extrădarea deputaților naționaliști Dr. Oncu, Dr. Pop, Dr. Suciu și Goldiș, fiindcă aceștia au înființat în Arad o reuniune fără să aibă statute întărite de guvern. În contra acestei propuneri au vorbit deputații Dr. Mihali, Dr. Maniu și Dr. A. Vlad arătând netemeinicia acestei propuneri și primejdia ce va urma, dacă dieta, lăsându-se condusă

de patimile de partid, va suspenda dreptul de imunitate al celor patru deputați români. Fiind timpul prea înaintat s'a amănat continuarea discuției pe a doua zi, adică pe eri.

Tot eri, Mercuri, s'a început desbaterea bugetului. Foaiia „Keleti Ertesítő” anunță că partidul naționalităților a ținut Marți după amiază o conferință în care s'a hotărât ca partidul să ia parte la desbaterile bugetului. Au fost stabiliți și oratorii. Vor lua cuvântul deputații: Mihail Polit, Teodor Mihali și Milan Hodja. Deputații naționaliști, zice aceiași foaie, sunt foarte indignați de cele petrecute Marți în camera deputaților în afacerea imunității, care în loc de a fi apărată de comisiunea instituită în acest scop este cu desăvârșire neglijată.

O știre mai nouă sosită din Budapesta ne spune că ministrul Andrassy va prezenta Maj. Sale fără amânare încă în luna aceasta proiectul reformei electorale. În cercurile bine informate se afirmă că dreptul electoral va fi plural și public, iar cercurile electorale vor fi înmulțite cu alte patruzeci cercuri nouă.

Marți dimineața s'a sfârșit procesul, ce l'a intentat fostul ministru de justiție Polony, contra dep. Lengyel, pentru calumnie și vătămare de onoare prin pressă, cu condamnarea lui Lengyel Zollan la trei luni închisoare de stat și 1000 cor. amendă în bani. Acest proces făcuse multă sfără în țară, fiindcă Polonyi a trebuit să se retragă din ministeriu, în urma gravelor acuze ce le ridicase contra lui dep. Lengyel. Acesta invinuisse adică pe Polonyi, că și-a întrebuintat poziția sa de membru în reprezentanța municipală a Budapestei, în folosul său material și că a strâns la chimir tot felul de câștiguri ce le-a avut din daraveri imorale.

Jurații din Budapesta au voit să impace prin sentința lor și varza și capra și nu au observat că biata capră rămâne tot răioasă.

La jubileul „Gazetei”.

Brașov, 23 Aprilie st. v. (6 Mai) 1908. — Membrii corului bisericesc din Brașovul-vechiu, își exprimă cele mai călduroase și fierbinți urări cu ocaziunea serbării jubileului de 70 de ani a prețuitului ziar „Gazeta Transilvaniei” și dorim conducătorului și directorului său d-lui Dr. Aurel Mureșianu, să-i ajute D-zeu să ajungă încă mulți zeci de ani, ca să poată purta cărma și steagul cărmuitor, iar colaboratorilor săi le dorim sănătate și curaj, să poată lucra încă mulți ani.

Totodată primească onor. redacțiune suma colectată dela membrii de 20 cor. pentru fondul jubilar și una coroană pentru un exemplar jubilar. În numele membrilor corului.

Dumitru N. Căpățînă Dumitru Jaliu
Dumitru Noian

Ulieșiu (Câmpia transilvană), 20 Aprilie v. 1908. — Prea stimat d-le Director! Mulți ani doresc să conduc naia politicii cu cunoscuta înțelepciune pe furtunoasa mare!

Alexandru Maior

De Dicio-Sănmărtin, preot.

Ploiești, 21 Aprilie (4 Maiu) 1908. — Pe lângă suma de 20 coroane trimisă cu recepisa Nr. 75 din Decembrie 1907 pentru un Nr. jubilar, mai contribui încă cu treizeci coroane pentru fondul jubilar înființat în favoarea ziaristilor români, rugându-vă să binevoiți a-mi trimite 4 exemplare în loc de unul din Nr. jubilar al „Gazetei”.

George Boeru.

Fărăgău, V/2 1908.

Cât va trăi Românul, Gazeta să trăiască și ca o mamă bună, copiii să și-i crească!

Demetriu Popu,

Învăț. pens.

La 70 de ani

dela paginatorul „Gazetei” de acum 20 de ani.

Lugoj, Ianuarie 1908. — Dați-mi voie și mie, domnule Director, să V'aduc prinosul omagiilor mele la jubileul de 70 de ani al „Gazetei” și al D-voastre de 30 de ani.

Mulți ani am fost paginatorul „Gazetei” și mi-a rămas adânc întipărit în memorie, când la jubileul de 50 de ani al „Gazetei”, regretatul redactor Grigorie Maior cu lacrimi în ochi ne-a adus la cunoștință culegătorilor de atunci, că „Gazeta” primește ca dar jubilar, o modestă, dar mândră tipografie, care își serbează și ea acum jubileul greutăților, prin care a trecut dela 1888 încoace.

De atunci trecut'au grele vremuri. „Gazeta” a fost și a rămas steaua și făclia ce conduce iubita nație obidată.

Omagii îi aduce vechiul ei paginator, dorindu-i ca dimpreună cu directorul ei, să ajungă să serbeze și jubileul de-o sută de ani.

Ear pe colegii mei, cari au servit acest ziar până acum și sunt încă în viață, îi conchem să facem „Gazetei Transilvaniei” vesele închinări din pieptul nostru românesc:

Trăiască „Gazeta” mamă,
Și fiul său neobosit,
Piară ceata cea dușmană,
Viitoru-i fie strălucit!

N. Jugănaru,

conducător tehnic
al ziarului „Drapelul”.

Agristea (Târnava-mică), 17 (30) Aprilie 1908. — Când din toate părțile lumii, unde numai mai există vreun suflet adevărat românesc, să trimite sincere felicitări la Jubileul de 70 ani al scumpei și mult iubitei noastre matroane „Gazeta Transilvaniei”, dela al cărui nectar mult și zilnic mă îndulcesc și eu, cu drag mă alătur și eu în șirul acelora și-i doresc din interiorul inimei mele actualului ei proprietar și director Dr. Aurel Mureșianu, viață îndelungată în cea mai perfectă și deplină sănătate, ca să ajungă încununat de laurii bucuriei și jubileul de 100 ani, tot asemenea d-lui redactor și domnilor colaboratori.

Ioan Pop,
preot român.

Zlatna, 21 Aprilie v. (4 Maiu n.) 1908. — La inițiativa câtorva naționaliști zeloși și de bun simț din Zlatna și jur s'a dat o petrecere în Zlatna în seara de 28 Aprilie st. n. din al căreia venit jumătate a fost menit pentru fondul jubilar al „Gazetei” spre ajutorarea și sprijinirea ziaristilor și scriitorilor români dela noi. Aceasta parte de venit în sumă de 40 (patruzeci) coroane, s'a trimis Redacțiunii prin mandat postal de dto 4 Maiu st. n.

Dârste (Comitatul Brașov), 22 Aprilie 1908. — Pentru înaintarea unui popor se recere ca toate forțele spirituale să contribuie după putință cu mănunchiul lor de cunoștințe.

Bărbați generoși contribuit-au cu picurii bine-făcatori ai științei lor pentru prosperarea neamului românesc, în cele bune și folositoare. Intre acei bărbați ocupă un loc de frunte și directorul jurnalului „Gazeta Transilvaniei”, care acum își serbează jubileul de 70 de ani dela apariția sa. — Primiți domnule director, dimpreună cu neobosiții redactori, tributul men de recunoștință, dorind ca și pe viitor să fi-ți tot aceiași aprigi luptători ai cauzei noastre sfinte.

George Iordache
Invățător.

Șieredeiu (comit. Selagiului), 7 (20) Aprilie. — Ca unul, care din anul 1881, când am pășit ca slujitor în via Domoului, cu puțină întrerupere am fost între prenumerații scumpei noastre „Gazete”, — deși cam târziu — vin a Vă felicita cu căldură la jubileul de 70 de ani, dorindu-vă din inimă izbânda cauzei pentru care luptați. Înainte pe cărarea bătută. Națiunea va urma Steagul românismului trebuie să triumfeze!

Vasilie Ghetie.
paroh român.

Râșnov, 23 Aprilie v. — Economii Nicola Ginerică, George Crețu, Ioan Popa și Dumitru Dobrescu contribuie împreună pentru fondul jubilar al „Gazetei” 5 cor.

Sinoadele bisericeii gr. or. române.

În Dumineca Tomii s'au deschis în Sibiu, Caransebeș și Arad sinoadele obicinuite anuale. Toți trei arhieriei bisericeii gr. or. române au scos la iveală în discursurile lor de deschidere *cesiunea importantă a școalelor confesionale*, cărora li-s'au creat prin cunoscuta lege a ministrului Apponyi mari greutăți, pentru a căror delăturare se recer grele jertfe materiale. Toți trei arhieriei române, atrăgând luarea aminte a deputaților sinodali asupra acestei cesiuni de viață a neamului nostru,

și-au exprimat speranța că precum în trecut astfel și în viitor poporul nostru își va încorda toate puterile pentru susținerea școalelor, dacă cărturarii români îl vor sprijini, ținându-i caldă dragostea față de școalele noastre confesionale, această moștenire scumpă dela părinții noștri.

Din desbaterile, urmate până acum în cele trei sinoade, se vede că actuala sesiune va fi de o deosebită importanță, din cauza numeroaselor primejdii ce ne amenință așezămintele bisericești-școlare în urma multelor năcazuri și pericole, ce ne vin din afară și din lăuntru.

Fie ca lucrările sinoadelor actuale să fie încununate cu succesul dorit de întreaga obște românească!

Lăsăm acum să urmeze pe scurt rapoartele, ce ni s'au trimis despre lucrările săvârșite până acum.

Sinodul arhidiecezan din Sibiu.

În prima ședință ținută *Duminecă* s'a constituit biroul sinodal și s'au ales comisiunile obicinuite sinodale.

Despre ședința a doua ni s'a trimis următorul raport:

Sibiu, 23 Aprilie v.

Ședința II. ținută *Marti* în 22 Aprilie v.

Ședința se deschide la orele 10 a. m. Se citește protocolul ședinței prime și se verifică. Mai multe petițiuni precum și *memorandul învățătorilor din Brașov pentru crearea salariilor se predau comisiei petiționare spre studiere*. Se dă concediu de întreaga sesiune d-lor deputați: Ioan cav. de Pușcariu, I. Droc și Gal. Șagău, iar pe 4 zile, d-lui dep. E. Papiu.

Urmează ordinea de zi. D-l dep. Dim. Moldovan propune să se sistematizeze *posturile de cantoral în bis. noastră*, înființându-se cursuri speciale pentru cantori. Se prodă comisiei bisericești.

D-l dep. Dr. N. Bălan interpelează sinodul în privința uzului introdus de P. V. Conzistoriu de a se *repeți examenul de calificare preoțescă* și propune: 1) să se sisteze acest obicei, prin care se pot strecura la parohii fruntașe persoane cu o pregătire mai slabă și 2) să se introducă examenele de concurs pentru acei preoți, cari s'au distins prin zel și deci capabili a conduce și parohii fruntașe. Se dă comisiei bisericești.

Se verifică mandatul deputatului sinodal Dr. Vas. Bologa, ales în cercul Devei.

Raportul comisiei organizatoare. Președintele d-l Partenie Cozma; referent d-l N. Vecerdea. Comisiunea prin referentul ei propune: 1) ca lucrările P. V. Conzistoriu în ședințele plenare să fie luate la cunoștință și raportul general să se alăture la protocolul sinodului. 2) În privința actelor rămase nerezolvate, comisiiunea își rezervă dreptul de a prezenta un raport special în sesiunea actuală stabilind responsabilitatea persoanelor vinovate. După o discuție la care i-au parte: I. P. S. D. Ioan Mețianu, Vict. Tordășianu, Dim. Coșca, Dr. Ioan de Preda, se primește propunerea de sub 2), modificată de președintele comisiei organizatoare, P. Cozma, în sensul căreia comisiiunea își rezervă dreptul de a veni cu propuneri concrete asupra unor cazuri de restanță.

Raportul comisiei bisericești. Pre-

ședinte P. O. D. Vas. Voina, referent P. O. D. Vas. Domșa. Statul preoțesc a) în centru cu 11 pers. bisericești, b) în afară cu 1126, se i-a spre știre cu observarea ca pe viitor să se conțeze în statul preoțesc și preoții bis. noastre din America. Punctul 2. din raportul general cu suma de 27 preoți decedați și cu 31 hirotoniri și una hirotesie; starea parohiilor matere 988 la număr, a filiilor 298; numărul sufletelor de 793,565, precum și al celor ce știu ceti și scrie în număr de 290,764, se i-a spre știre. Punctul 4. privitor la căsătoriile în cheiate în număr de 7299 se i-a spre știre iar punctul 5. cu convertiri ilegale, se i-a la cunoștință numai cu observarea ca să se execute concluziile aduse deja în această privință și P. V. Conzistoriu să i-a măsurile de lipsă pentru împuținarea lor. Numărul *nașterilor legitime* de 25,035 și al celor nelegitime de 2464 se i-a spre știre. De asemenea se i-a spre știre plusul de morți 444 față de anul 1906 precum și parochiile vacante în număr de 55.

Presentându-se raport asupra stării institutului teologic arhidiecezan, comisiunea bisericească propune și sinodul primește, ca în actele oficioase și peste tot să se păstreze și întrebuițeze numele corect *Seminariul Andreianc*. În urma clarificărilor date de I. P. S. D. archiep. și mitr. I. Mețianu, deși comisiunea bis. ar fi dorit, ca numărul elevilor primiți în Seminarul Andreianc să fie restrâns la câte 30 dintr'un curs — sinodul a renunțat la asta. Se aduce în discuție *introducerea unei îmbrăcăminte uniforme a elevilor seminariali*. Cestiunea aceasta din punct de vedere economic, precum și social, sinodul găsim-o de foarte mare importanță, e viu dezbătută de d-nii P. Cosma, Dr. I. Stroia, Vict. Tordășianu, Dr. M. Cristea și Sinodul o primește numai după ce P. C. Sa Dr. Eus. Roșca determină sinodul să autorizeze pe P. V. conzistoriu să oblige pe elevi a solvi costul îmbrăcăminteii odată cu taxa de înscriere. În legătură cu aceasta d-l P. Cosma propune și *pentru preoți o îmbrăcăminte uniformă civilă*, rămânând ca reverenda să se folosească în timpul serviciului liturgic și la alte ocazii solemne. Comisiunea bisericească va studia aceasta cestiune mai amănunțit.

Celelalte puncte ale raportului general precum: biserici sfințite 13, ajutor din fondul Rudolfin la 4 preoți, din al bisericilor la 23 comune, cele 68 de procese disciplinare și 156 matrimoniale, congrua de 669,085 cor. 42 fl. distribuită preoțimeii se iau spre știre.

Urmează raportul comisiei școlare.

Sinodul diecezan din Caransebeș.

În prima ședință, ținută *Duminecă* și presidată de P. S. Sa episcopul Iopea, s'a constituit biroul și s'au ales comisiunile sinodale.

În ședința a doua, care a fost presidată de I. P. Cuv. archimandritul *Musta*, s'a încins o discuțiune mai lungă în jurul raportului comisiei bisericești. Intre alții dep. sinodal *Budinițiu*, plin de îngrijire pentru soartea bisericii și a poporului, a propus ca în viitor să se arete ce-a făcut fie-care preot pentru *întărirea economică a poporului*, pentru *suprimarea sărbătorilor băbești*, a *lucului la pomeni*, *înmormântării și cununii*, pentru *nimicirea concubinatelor*. Dep. *Florescu* a propus ca, pentru *stărpirea concubinatelor* să se arete cauzele lor și să se caute mijloace corăspunzătoare pentru stărpirea lor.

Dep. Dr. G. Dobrin e de părere să se reducă numărul parohiilor. Decât să avem

preoți mulți dar flămânzi și în serviciul altuia, mai bine să avem preoți mai puțini dar bine situați. *Își exprimă îngrijorarea, că prin vânarea după ajutorul (congrua) din partea statului, se slăbește legătura dintre preot și popor*. E pericol că preoții devin simpli funcționari ai statului și perd încrederea poporului. Pretinde ca din centru să se exercite o disciplină și o controlă mai severă asupra preoțimeii.

Toate propunerile s'au primit.

Sinodul diecezan al Aradului.

În ședința a doua a sinodului, ținută Luni, s'au făcut două interpelări de deosebită importanță, prin cari se atrage atențiunea sinodului asupra două cazuri de violare a autonomiei bisericeii gr. or. române.

Dep. sinodal Dr. George Popa a interpelat în *afacerea fostului protopop Măneguțiu*, întrebând pe P. S. Sa episcopul, dacă e adevărată știrea apărută în unele ziare, că ministrul Apponyi a nimicit sentițiunea de destituire adusă în afacerea protopopului Măneguțiu, de către consistoriul din Arad și că a ordonat repunerea în oficiu și beneficiu a lui Măneguțiu?

Dep. sinodal Sever *Bocu* a interpelat dacă are P. S. Sa cunoștință, că în 2 Mai st. n. organele politice au pătruns în școala confesională română din comuna *Cuvin scoțând cu forța brachială pe inv. Dimitrie Popovci, din școală, delăturându-l dela catedră?*

P. S. Sa episcopul a spus, că va răspunde la aceste interpelețiuni, în una din ședințele viitoare.

Din România.

București, 23 Aprilie 1908.

Berliner Liedertafel.

Această vestită societate corală, de felul căruia se găsește până și prin satele Germaniei, a fost 3 zile oaspele Bucureștilor în drumul ei spre Răsărit: Atena, Constantinopole etc.

215 cântăreți, tineri și foarte mulți oameni în vârstă — și bătrâni — au sosit Joi la 17 Aprilie, au cercetat orașul cu tot ce are el însemnat. Sâmbătă au avut și audiență la Palat, unde mai bine de o oră s'au întreținut cu suveranii, cari au venit în mijlocul lor spre a asculta și câteva cântece. În bufetul Palatului cântăreții au avut o frumoasă gustare.

Seara societatea, sub conducerea d-lui Franz Wagner, a dat un complet și îngrijit concert cu bucăți germane și străine cu motive clasice sau populare. Lumea, care nu mai încăpea în sa, a rămas uimită de așa cântec și de așa cântăreți. S'a cântat și *Frumoasă copilă* de Alexandri, tradusă în nemțește de Carmen Sylva și armonizată de Kirchner, profesor la Conservatorul din București.

Acei ce au auzit acest cor și-au dat seama ce însemnează puterea cântecului și au putut și mai bine să-și dea seama ce rol au aceste societăți prin puterea și farmecul cântului lor în întărirea solidarității culturale și politice a germanismului.

Cântecul. Singur cuvântul spune atât de mult, încât ori-ce altă explicație i-ar întuneca înțelesul și bogăția.

Ce leagă sufletele acelora, cari formează acelaș neam dacă nu limba — și prin limbă știința, pe care a produs-o un

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Învins.

— Fine. —

Ușa se deschise și se arătă lângă mine, abia răsuflând, Ion.

Mă întoarsei spre el. Ochii lui neliniștiți și turburi cătau în fața mea și adesea, peste umărul meu, la Lința. Tremuram.

— Ce-i, Ioane? Ingănai eu.
— Bine... — răspunse el, după multă gândire.

— Atunci spune mătușă-i, Lința, că dacă poate, să vie mâne la noi la porumb — dar numai dacă poate — adăogai ieșind pe ușă.

Nu știu ce am simțit și ce am gândit pe drum. M'am pomenit numai în poarta noastră.

Aș fi dorit să mă retrag singur într'o odăe, să mă reculeg. Până aci nu fusei în stare să-mi recapitulez tot șirul de întâmplări, prin cari trecusem. Retras într'o odăe, la întunec, poate chiar răsturnat pe pat, puteam să le iau cu un oarecare rost și să iau în cele din urmă chiar o hotărâre.

Pentru asta mă chinuiam. În mintea mea se amestecau, în neregulă, mai mulți vrăjmași și dacă o luptă nu puteam să încep, vream însă ca în gând măcar planul ei să fie deslușit. Îl vedeam par'că pe tata în față-mi tăcut și disprețuitor, iar la spatele lui, ocrotit, pe Ion protestând împotriva-mi.

Întărând în pridvor, mă întâmpină însă tata:

— Unde umbli tu?

După față se părea a fi liniștit și natural, dar am băgat de seamă că *unde* era apăsât.

După chipul de a mă privi al mamei, am înțeles apoi, că în fața mea palidă se urcase sârgele.

— Te așteptam cu masa. Măne te duci tu la oraș — adaoase tata așezându-se pe scaun.

N'am răspuns nimic. Nu știu dacă am mâncat ceva, cu toate îndemnările mamei.

Numai după masă am zis, nu știu ce, de porumb.

— N'avea grijă — răspunse tata, zâmbind cu milă — cu mine o să meargă lucrul cel puțin așa de bine.

Cel puțin! Uneori îmi părea că sudoarea cearcă să iasă pe frunte-mi, dar eram prea slab.

Îmi ridicai ochii, pironindu-i aproape provocatori asupra tatii. Simțeam sângele cum îmi aprinde obraji și mă durea atunci că tata nu zice nimic. Într'un târziu, plecat cum era pe masă, ridică capul zâmbindu-mi.

— Da, da... îmi pare bine că ai început să te ocupi serios de asta...

Căscai ochii mari și fui cât pe aci să strig.

Dar după ce-mi trecu gândul acesta și după ce-i mai văzui odată căutătura, așteptam cu groază să zică: *»Și știi de ce?»*

— Tu știi — începu el domol...

Eu mă ridicai de pe scaun.

— Ce-i? Întrebă tata, ridicând mirat ochii.

— Ce știi?!

— Ei, știi prea bine ce risipă e aici la noi și cum merg lucrurile, când nu le ții de aproape.

I-am căutat lung în ochii înțelesul... Erau lucruri fără legătură; dar toate își aveau locul lor.

— Ce-ți pasă; tu ești tânăr... Fetele

ar fi în stare să glumească și să rădăi toată ziua, dar eu trebuie să mă gândesc, că fiecare îmi ia seara câte un leu.

— Las'că nu-i mult — răspunsei și eu apăsât, reculegându-mă și punând oarecare ironie în vorba *»mult»*.

Tata să uita lung la mine, apoi:

— Nu-i mult, dar de atâtea-ori câte un leu pe fiecare zi pentru mine e ceva.

— Este, dar nici viața lor să n'o dorești.

S'a pus pe râs, fixându-mă cu ochii, astfel încât înțelegeam că vrea să stăm de vorbă. Eram acum în elementul meu.

El cu judecata lui practică, eu cu a mea curată. Puteam acum să ne măsurăm. Nu mai avea apoi putință să alunece asupra faptului singuratic, pentru care îmi făcuse atâtea aluzii. Eram pe terenul discuției obiective și-l vedeam că se pregătește.

Mama însă mă privea, zîmbind cu oarecare milă — și asta mă incurca.

— Dacă însă din nefericire, am fi așa de proști și îndobitociți ca ei, mi-ar fi indiferent...

— *»Așa de îndobitociți»*. — Simții tâmpiele apăsate cu putere, și valuri de

popor și mai cu seamă literatura, pe care o poate avea ori-ce popor cu un început de cultură. Dar aceea ce leagă mai mult sufletele celor de o limbă este cântecul care se aseamănă dela frate la frate și care isvorește din același fel de viață, din bucuriile și necazurile tuturor deopotrivă. Și cântecul leagă sufletele acelor mai cu seamă, cari n'au cunoștință multă de carte și cari, dacă nu pot cunoaște tot ce s'a scris frumos și de folos în limba mamei lor, pot însă prin cântec să-și cunoască sufletul și bucuriile și durerile unul altuia.

*

În deosebi pentru neamul nostru, răslețit și înapoiat, cântecul trebuie să fie cea mai puternică pârghie, care să lege sufletele noastre — și serbări ca acele jubileare din 1906 ar fi din vreme în vreme de mare folos.

Bucovinenilor, mai nerăbdători, li-s'a părut prea îndelungă vreme din toamna lui 1906 până acum — și în Joia Paștilor 700 de inși, țărani și fruntași, au coborât din pădurile lor de fagi, dela Suceava, spre Iași, celălalt scaun de domnie al nebiruitei Moldove de odinioară. Și i-au primit cu drag leșenii aducându-și aminte și unii și alții de vremile de glorie și de restrise de odinioară și... poate și de azi. Și poate și-au adus aminte, că odinioară cei puțini și uniți sub conducerea celui înțelept și tare au avut și apărut odată o moșie.

*

Și au cântat și unii și alții. Au ceretat, ei oaspeții, lașul de azi al negotului evreesc, al rămășițelor din trecut, al culturii și luminii moderne. Au ceretat institutele de cultură românească. Au ceretat și au învățat mult din expoziția pe care au orânduț-o, numai pentru ei, în Iași oameni de inimă ca d-nii Iorga, A. C. Cuza, Răscanu și alții. Și s'au spus cuvinte frumoase de primire la graniță, la orice stație și la Iași. S'au reprezentat pentru ei piese de teatru românesc, s'au rostit poezii și s'a cântat mult și de bună seamă cu foarte mult folos pentru sufletele lor și ale celor din capitala Moldovei.

Conferințele învățătorilor.

Între faptele de interes pentru educația, cultura poporului și progresul școlii sunt și aceste conferințe, pe cari, de obicei după Paști, le tin în capitalele de județe învățătorii de sat și de oraș împreună.

În ele de obicei membrii învățământului primar se ocupă cu problemele școlii primare, își improspetează și îmbogățesc cunoștințele generale și în deosebi pe cele de pedagogie. Au prilejul de a se solidariza și de a planui noi mijloace pentru ridicarea morală și materială a poporului. Se fac excursiuni mici la stabilimentele industriale și fermele apropiate și după încheierea conferințelor se fac întotdeauna, cu înlesniri de tot felul din partea statului și județelor, călătorii în locurile pitorești, istorice din țară. Cei din județul din nordul Moldovei pornesc deval spre Muntenia, cei din Prahova în Dobrogea sau spre Oltenia sau chiar și peste hotare, cum au făcut cei din Teleorman, cari au ceretat câmpul biruințelor noastre dela Plevna.

*

Membrii corpului didactic primar din județul Ilfov, întruniți în București, au organizat și un foarte frumos concurs cu premii între cele mai bune coruri școlare din sate.

sânge, care de bună seamă trebuia să fie negru, cuprinzându-mi tața. Ochii mi-se umeziră și începui să clipeșc repede, ca să svânt lacrima ce se aduna gata să iasă.

»Indobitociți! — și pentru o clipă, dar numai pentru o clipă văzui imaginea curată și plină de lumină a Linței. Mi-se pără că o văd, cu basmau ei legată la spate, plecând obrăznică de tata...

— Sunt indobitociți nu oamenii bătuți de nevoi, muncitori și pacinici, ci oameni răi și cruzi cu semenii lor!

Mi se puse o pânză dinaintea ochilor. Nu mai puțin cetii în ochii tatii. Imi părea însă că mă privia zâmbind cu milă.

— Și pentru aceia — urmaii eu tremurând — pentru aceia n'am să trăiesc nici odată aici.

Mama se uita lung și la unul și la altul:

— Ce, voi vă certați?

Apoi se apropie, îngrijată, de mine, mângâindu-mă.

— Imi pare bine — zise tata hotărât, ridicându-se și luând lucrul în serios — imi pare bine că tot în carte găsești viitorul tău.

*

Nu știu dacă în noaptea aceea am dormit un ceas. Nu imi aduc aminte lim-

A fost una din cele mai frumoase sărbători la Ateneu, la care au luat parte, pe lângă membrii corpului didactic și un public număros și d-l Haret, împreună cu personalul superior din ministerul de instrucțiune publică. Pe lângă cântecele executate de corurile școlare sub conducerea profesorului de muzică Popescu-Pasărea, s'au jucat jocuri naționale, s'a recitat etc.

În toată țara conferințele acestui an au luat sfârșit Duminică seara. La București în sala senatului printr'o ședință solemnă.

Congresul directorilor de școli secundare.

La școala centrală de fete Directorii mai multor școli secundare (medii) din țară, întruniți în congres, au desbătut mai multe chestiuni de însemnătate pentru organizarea școlii secundare, pentru disciplina și educația tinerimei. Au luat parte la cuvânt mulți directori, aducând fiecare contribuția sa din experiența mai mult sau mai puțin îndelungată, ce a făcut-o în fruntea unei școli secundare din țară.

D-l Eliodor Constantinescu din R. Vâlcea spune lucruri de o mare însemnătate în ceea ce privește administrația înteroară a școlilor secundare.

S'a amintit și chestiunea politicii în școli, s'au dat în privința aceasta mai multe păreri. D-l Haret, ministrul instrucțiunii publice, care presida, a făcut în această privință o declarație în înțelesul, că numai oamenii pot face politică dar nu și instituția.

Semne bune.

Da sunt *semne bune* pentru agricultura, pentru sămănăturile țării. Dumnezeu, a hotărât să răsplătească lipsa și nevoile din alți ani și mai cu seamă din anul trecut și a trimis ogoarelor ploaie la timp, a dat apoi o primăvară dulce, care să încolțească toate semintele și să ferască de răceală florile pădurilor nesfârșite de pruni, cari acoper coastele Carpaților dealungul.

De câte-va zile chiar, a căzut ploaie îndestulătoare pe aproape tot întinsul țării aducând creștere holdelor și liniște la sate.

Ca semn bun privim și aceea, că legile nouă agrare, a căror interpretare și aplicare întâmpină deocamdată nedumeriri și piedeci, vor tinde să creeze pe zi ce trece alte rosturi și alte împrejurări, mai favorabile, în viața satelor.

Conferințele învățătoarești.

(Raport special)

— 20 Aprilie v. 1908.

În zilele de 17 și 18 Aprilie v., s'au ținut conferințele învățătorilor dela școlile populare gr. or. din întreaga arhidieceză.

Învățătorii *cercului conferențiar Brașov*, compus din protopopiatele Brașov, Bran și Treiscaune, de astă dată sau întrunit în Brașov, având ca loc de întrunire frumoasa sală festivă a gimnaziului nostru.

Joi la 9 oare a. m. s'a făcut invocarea Duhului sfânt, în biserica Sf. Neculae. În toti anii, cu această ocaziune s'au obicinuit a se ține și parastas în memoria celor morți, ceea ce astădată s'a întreprins, un lucru ce pe o mare parte dintre colegii i-a atins cam neplăcut.

pede câte și ce fel de gânduri mi-au chinut mintea. Eram așa de străin. Simțeam din ce în ce mai mare o durere, care imi îngreua capul și mi alunga somnul. Știu apoi că am simțit pe frunte mâna mamei și vorba-i blândă, îndemnându-mă să mă scol, ca să putem ajunge până la ziua în oraș.

Capul imi era greu și în tot trupul simțeam un leșin și o slăbiciune mare. Mama era îngrijată, cu toate că eu mă luptam cu mine, ferindu-mă să trădez vre'un semn al stării mele.

M'a îmbrăcat mai mult ea. Tata se gătea și el pentru pădure.

Se auzi trăsura la ușă.

Era întunecet beznă și atâta liniște. încât, ca să auzi ceva, trebuia să îți urechia atentă la svonul, care trebuia să vie atât de departe, din marginea cealaltă a satului, dela moară, — iar vântul trebuia să aibă *putere* ca să se simtă, — în trecerea lui, prin ramurile încă goale ale sălcărilor din față.

Umbra înaltă a lui Ion sta înaintea cailor. Trăsură, cal și om erau în atâta nemiscare, încât păreau crescute pe loc. Numai când m'am coborât jos Bălan a mișcat un picior pentru a se lăsa pe celălalt.

Ședința I-a.

Pe la orele 10 s'a deschis conferința de cătră dl comisar consistorial Andreiu Bârseanu, prin o frumoasă și instructivă vorbire asupra începutului și problemei conferințelor inv. Nu mă îndoesc, că această măduvoasă vorbire se va publica și în coloanele »Gaz. Trans.« fiind de o valoare deosebită nu numai pentru învățători, ci pentru întreg publicul românesc.

După cuvântul de deschidere, învăț. dir. A. Boldor, în numele învățătorilor, prin câteva cuvinte, a felicitat călduros pe simpaticul comisar din incidentul alegerii sale bine meritată, ca membru al »Academiei române«.

La rândul său, dl comisar, constată, că și de astădată inspectoratul reg. de școale va fi reprezentat în decursul tuturor ședințelor, prin dl subinspector Erödi Janos. Din partea tractelor protopopești încă sunt de față, d-nii protopopi Ioan Hamsea și Damian și mai pe urmă dl prot. Voinea.

Trecându-se la ordinea zilei, se dă cuvânt învățătorului Radu Prișcu din Brașov, care și cetește tema: Importanța învățământului intuitiv în școala populară.

Conferința aduce multămită protocolară d-lui Prișcu, pentru frumoasa disertație, lucrată cu zel și pricepere.

Acordându-se cuvântul învățătorului A. Boldor, acesta face o mică dare de seamă asupra cărții: Metodul fonomic, de inv. George B. Boeriu și George Codrea. Arată avantajele acestui metod față cu cele de până acum, și recomandă călduros cartea sus amintită, scrisă cu pricepere și praxă. După o mică discuțiune asupra acestui metod, la care iau parte învățătorii Darius și Boldor precum și dl comisar, ședința primă se ridică și cea mai mare parte dintre învățători, în frunte cu d-nii comisar, subinspector și protopopul Demian, se întrunesc la o masă comună la »casa de tir«.

La masă s'au ridicat mai multe toast. Între acestea amintesc avântatul toast al d-lui comisar pentru M. S. Regele apoi al d-lui protopop Damian pentru inspectorul reg. de școale, al d-lui subinspector Erödi (în l. magh.) pentru dl comisar și în fine al d-lui Darius pentru I. P. S. Sa Metropolitul și Consistor.

Ședința a II-a.

După amiazi la oarele 3, d-l Ioan Darius, director școlar în Brașov, și cetește tema: »Propunerea limbei maghiare în conformitate cu cerințele art. de lege XXVII din 1907«. D-l Darius expune cu pricepere o serie de norme și reguli metodice asupra propunerii limbei maghiare în școlile cu limba de propunere română și concludă că metodul cel mai practic pentru satisfacerea cerințelor legii este metodul mixt și în clasele superioare metodul direct. Arată la fine, că încurând va scoate de sub tipar în conlucrare cu d-l subinsp. Erödi, o carte, cu tablouri de intuițiune, compusă în conformitate cu cele expuse în tema citită.

Urmează la rând d-l Neculae Hamzea, învăț. în Cristian, ca raportor al corporiilor învăț. din Cristian-Râșnov, și cetește tema: »Care este metodul cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire?«

Tema a fost lucrată cu mult avânt de stil și zel laudabil.

Asupra acestei teme de actualitate se naște o interesantă discuțiune la care iau parte învăț. Cristolovean, Darius, A. Boldor și d-l comisar

Atunci se apropie și Ion de mine, plecându-se iscoditor:

— Dta mergi?

Nu știu ce avea, că mi-a părut încurcat. Eu eram gata, iar el multă vreme s'a tot învățit pe lângă cai tot dregând — și nu mai isprăvia. Capul imi era atât de greu, că nu mai puteam ținea sezmă de sfaturile tatii pentru lucrurile ce aveam de isprăvit și de ale mamei pentru îngrijirea sănătății mele — și mai cu seamă, aceea ce tot bombănia Ion, învărtindu-se pe lângă mine.

Auzii ușa noastră trântită — și mă simții pe drum.

Prin vâlcele, pe drumuri noroioase și pline de bolovani, pe coaste; apoi printr'o pădure, prin șes — iar printr'o pădure, pe la Răspântia hoților și în urmă, pe un câmp deschis făceam cu trăsura trei ceasuri până la oraș. Roaretele duriau amețitor prin bolovani. Prin geamul din față se vedea trupul spătos al lui Ion, care imi părea că bombănește încă, alternându-și injurăturile și blăstemele cu căderea ritmată a roților dintr'un hop într'altul. Scărțâitul arcurilor părea un gemet de durere, care nu se mai isprăvește, și mă simțeam ușurat când se opria trăsura. Altădată imi părea, că în căderea lor

La propunerea învăț. A. Boldor, conferința decide: ca în ceea-ce privește metotul, să se lase la voia fiecărui învăț. a folosi metotul cu care mai ușor crede a ajunge la scop, iar în ceea-ce privește timpul introducerii cursurilor de adulți, prea ven. Consistor să introducă încă în iarna viitoare aceste cursuri așa ca ceasul privegheii să ne găsească cât mai bine pregătiți.

La finea ședinței d-l comisar A. Bârseanu, anunță, că pune din al său propriu un premiu de 200 cor., pentru cea mai bună temă asupra subiectului: »Propunerea limbei maghiare în școlile noastre, în conformitate cu cerințele legii fără ca să sufere învățământul limbei materne«.

Această expunere a însuflețitului nostru comisar este salutată cu puternice urări de — să trăiască — și ședința a II se ridică, anunțându-se ședința a III-a pe Vineri la oarele 8.

(Va urma).

B.

STIRILE ZILEI.

— 23 Aprilie.

Impăratul Germaniei în Pola. Eri dimineață a sosit în Pola Impăratul și Impărăteasa Germaniei, cari se află în drum spre Viena. Sosirea Suveranilor germani în portul austriac s'a făcut între bubuiturile tunurilor trase din fortul portului. Toate vasele austro-ungare și streine au arborat drapelurile de gală.

Victimele muncel. Eri s'a făcut aici înmormântarea celor cinci lucrători nenorociți, cari Luni dimineață și-au găsit o moarte năpraznică la lucrările canalizării orașului, fiind asfixiați (inecați) de gazul aerian ce se strânsese în fundul canalului. Celor morți, între cari se afla și Romanul din Scheiu, Ioan Grecu, li s'a făcut eri o frumoasă înmormântare, fiind conduși la ultimul locaș de o multime mare de oameni. În fruntea convoiului se afla muzica orașului, căreia urmau carele mortuare împodobite cu frumoase cununi.

Odihnească în pace!

Avensări în armata comună (statul activ) cu I-lu Maiu a. c. Răsfoind foaia oficială militară (Personal Verordnungsblatt Nr. 17 din 29 Aprilie 1908) am găsit următorii ofițeri și funcționari militari români, cari au fost înaintați de 1 Maiu: De Maior: Căpit. de cl. I-a Nicolae Logosan, dela reg. de art. Nr. 12, permutat la reg. de art. Nr. 36. De căpitan cl. I-a: Căpit. de cl. II-a Aurel Pecurariu, la reg. de inf. Nr. 82; căpit. de cl. I-a Alexandru Hanzu, la reg. art. de cetate Nr. 3 atașat inspectorului de art. de cetate. De căpitan cl. II-a: Locotenentii: Iosif Tedesco, la bat. de vânători Nr. 21; Miron Serb, la reg. de inf. Nr. 33. De locotenent: Sublocotenentii: Sabin Flora, la reg. de inf. Nr. 62; Alexandru Micu, la reg. de inf. Nr. 64, atașat institutului geografic; Victor Domșa, la reg. de inf. Nr. 61. De sublocotenent: Cadeții și aspiranții de ofițer: Antoniu Burda, la bat. de pionieri Nr. 8; Victor Perco (?), la reg. de inf. Nr. 33; Iuliu Vuia, la reg. de inf. Nr. 52; Mihail Ion, la reg. de inf. Nr. 43; Virgul Voinea, la reg. de inf. Nr. 2 și Nicolae Zernovean, la div. cav. de artilerie Nr. 4.

In bransa preoției militare: De protopresbiter campestru: Curatorul campestru de cl. I-a Nicolae Fizesianu, în Brașov. De curator camp. cl. I-a: Curatorul camp.

succesivă prin hopuri, roatele se apostrofează una pe alta, cu atât mai tare, cu cât ele se simt căzute mai în adânc. Fiecare vestea printr'un țipăt căderea ei, parcă spre a fi cât mai îngrabă scoasă dela greu... Une-ori două deodată cădeau, oprind trăsura în loc, într'un țipet scurt ce semăna mai mult a blăstem. Simțeam apoi singur cum smuncesc caii de curele, dar treaz nu eram, decât când auziam îndemnarile lui Ion.

Nu-mi mai simțeam capul. Îl lăsasem pe perina răzemată în fundul trăsurii. Un leșin sec imi luase toate puterile. Aveam greață, sudori reci pe frunte și un frig în tot trupul. Mă lăsasem, fără putere, în fund, rezemând picioarele înaintea. L-aș fi chemat pe Ion să nu mă lase, dar mi-era frică de el acum. Cine știe ce poate un om în astfel de împrejurări... Și apoi aveam în haină două împrejuri de câte o mie. Mai cu seamă de asta...

Nu știu ce a mai fost. Mi s'a părut că l'am chemat pe Ion, l'am chemat de mai multe ori și n'a venit.

Uneori mi se părea, că dinspre cai, se repede spre mine o umbră și pe urmă trece pe urma trăsurii. Imi părea apoi că un om se luptă să se suie pe capră. M'am întrebat pe urmă și mă întreb și astăzi dacă am visat

de cl. II-a Iosif Serafin, în Trebinje (Herțogovina).

In bransa ofiterilor-auditori: De auditor-maior: Auditorul-căpitan de cl. I-a Eugen Papp, la judecătoria de garnizoană din Komorna. De auditor-căpitan cl. I-a: Auditorul-căpitan de cl. II-a Corneliu Bardsosy, la reg. de inf. Nr. 50.

In bransa ofiterilor-medici: De medic de reg. cl. II-a: Protomedic Dr. Ioan Moldovan, la reg. de art. Nr. 7.

In bransa ofiterilor de contabilitate: De locotenent de contabilitate: Sublocotenentul Emanoil Florea, la reg. de inf. 64.

Toți cei numiți până aci sunt denușiți de cătră Maj. Sa.

Din partea ministeriului comun de războiu s'au făcut următoarele numiri:

In bransa oficialilor de contabilitate militari: De oficial de cont. mil. cl. II-a: Oficialul de cont. mil. de cl. III-a Ioan Logoșanu, la intendatura corpului de armată Nr. 2.

In bransa oficianților de artilerie: De accesist: Aspirantele sergent Ioan Bălțean, la depoul de art. din Mostar, permutat la dep. art. din Alba-Iulia.

In bransa registraturii militare: De oficial de registratură mil. de cl. II-a: Oficialul de registratură mil. de cl. III-a Sava Munteanu, la comanda corpului de armată Nr. 4.

Producțiune Internat-Orfelinatului Reunitei fimeiilor române din Brașov, va avea loc Duminică în 27 Aprilie (10 Maiu st. n.) la 3 oare după amiază în sala de concerte a Redoutei, cu următorul program: Teatru: »Artistele« comedie într'un act localizată de d-na Maria Popescu. »Mândria pedepsită« comedie într'un act de d-na Maria Băulescu. La sfârșit elevele vor juca o compoziție de dansuri naționale. Atragem din nou atențiunea publicului nostru românesc atât din Brașov cât și dela țară, să ia parte la această reprezentațiune cu scop de binefacere. Bilete se vând în decursul zilei de Vineri și Sâmbătă în librăria Mureșianu, iară Duminică dela 2 ore la cassă în sala Redutei.

Societatea »Clubul Român« din Viena invită la seara de petrecere împreună cu teatru și dans, ce se va aranja Duminică în 10 Maiu 1908 st. n., în saloanele »Zum Grünen Baum«, VII. Mariahilferstrasse, 56, cu următorul program: 1) »Trei Doctore«, comedie într'un act, executat de membrii »Clubului Român«. 2) »Die kleinsten Tänzerin der Welt« de d-șoara Rudi Frisé (din etablissementul Ronacher). 3) »Piese umoristice« de d-l George Palcu. 4) Dans.

O catastrofă pe râul Nipru O groaznică nenorocire s'a întâmplat pe Nipru, în guvernământul Cernikov (Rusia). La întoarcerea din biserică, 150 de țărani, femei și copii au vrut să treacă fluviul cu o barcă. Aceasta fiind prea mult încărcată s'a răsturnat, și toate persoanele dintr'nsa au căzut în apă. Femeile, copiii și bătrânii erau respinși cu brutalitate de cătră bărbați. S'au înecat 120 de persoane, 30 au fost salvate.

Inundațiile în Rusia. Din Moscova se anunță că, în ultimele inundații apa a acoperit o cincime din suprafața orașului. Trei mii de case sunt sub apă. Pagubele se urcă la 20-36 milioane de ruble. În rașele: Mohilev, Kopiss, Kremenciuk și în districtele Gorigorki și Orșa, au murit multe persoane. În districtul Oka, unde

sunt mulți oameni în pericol, s'au trimis vapoare și bărci în ajutor. Lângă Cernikov, linia ferată a fost întreruptă.

Cestiunea evreiască în Rusia. Din Petersburg se anunță că deputatul Purischievici șeful partidului drept, are intenția de a propune în Dumă excluderea Evreilor din armată. În schimb el vrea să creeze statului un venit de 80 milioane ruble, supunând la o dare personală de 10 ruble pe toți Evreii între vârsta de 18-50 ani. Ziarul »Nowoje Wremja« care susține această propunere, declară că ea se bucură de mulți adepți în cercurile militare. Primul ministru Stolypin a invitat pe Purischievici ca pentru moment să renunțe la acest plan care nu e oportun.

Un diamant de două milioane. Din Paris se anunță că diamantul albastru Hope a fost vândut eri pe suma de două milioane lei. Prețioasa piatră are o greutate de 44 carate și jumătate și e de o culoare albastră.

Cronici bucureștene.

Intre nebuni.

La un kilometru dela marginea Bucureștilor, afară în câmp, trăește o altă lume cu desăvârșire străină de aceea, care în Capitală și orașe face politică, negoț, chefură, escrocherii, muzică, dragoste etc. e lumea celor nebuni, cari trăiesc în toata mânăstire Mărcuța. E lumea acelor recrutați dintre noi grație unor părinți vițioși, degenerați, grație alcoolului, sifilului, pelagrei (soră cu țărâni), grație eredității sau atâtor suferințe și sguđuirii morale.

In largă împrejmuire cu zid sau ulucă a fostei mânăstiri sunt, pe lângă chiliile de odinioară, în care nu se mai rosteste rugăciune, câte-va clădiri noi pentru administrație, pentru direcție și celalalt personal: interni și gardieni.

Prin parcul mare din față scaldat în razele soarelui de primăvară, printre pomii și arborii inverziți, se plimbă în îmbrăcăminte opsciuului și chiar în hainele lor proprii, nebunii din acei neprimejdioși, maniaci de tot felul etc.

Fiecare e ocupat cu ceva și fiecare singur: vorbește cu sine, cetește, cugetă plimbându-se, disprețuitor pentru cei din jur și uneori pentru lumea asta...

Trecând apoi prin parc și prin gangul clădirei de serviciu egi în curtea mare, în jurul căreia se întind fostele chilii cu curțile lor. Aici, pe stânga sunt, acum chemate afară de căldura soarelui, femeile furioase, închise acum în curțile strimte ale chiliilor, tunse toate, după obicei, și de aproape supravegiate de gardiene, pe dreapta sunt bărbații din aceeași categorie și în fund șirul lung al chiliilor multe, locuite de nebuni și nebune ce stau în paturi, înghemuite cu fețele virite în pernă sau acoperite, având de cele mai multeori o privire furioasă a omului gata de apărare față de străinul, care intră în lăcașul lor. Unii își zimbesc, își rid, te privesc semnificativ ca pe o veche cunoștință și dacă le zimbesc și tu și le rizi, conversația e gata. Greutatea e mai mare pentru tine. Tu ești străin, nebunul dimpotrivă te cunoaște de mult. Ele deschis, are sufletul pe buze, are atâtea și atâtea de spus! Nota

dominantă e sinceritatea care te cucerește dela început.

Am putut face cunoștința aproape a tuturor felurilor de nebunii: epileptică ereditară, sifilitică, alcoolică etc. Cu cei mai mulți din acei stăpâniți de grandomanie sau de diferite alte manii, sau cu acei cari înainte de a deveni nebuni avuseră o poziție socială bună, studentul intern trebuia să fie în termeni familiari pentru a fi pe placul nebunilor, cari cereau aceasta. Când intram într'o nouă cameră se întorcea spre noi vre-unul și ne primea cu astfel de vorbe adresate studentului: »Ce-i mă?« sau: »Ce cauți«, sau adresându-se gardianului: »Dă-l afară«.

Adese-ori studentul sau noi eram încunjuțați din toate părțile de nebuni, cari se plâng că nu le dă drumul acasă, cer bani, rid sau își fac joc cu noi. Și dacă gardienii și studentul nu le porunceau să rămână la paturile lor, ne urmau prin toate camerele ca o adevărată ceată de excursioniști prin rămășițele unor clădiri antice.

Treceam fără vorbă și fără sgomot pe lângă paturile, în cari zăceau înghemuiți cu fața în jos și cu păturile în cap nebunii, cu cari internii n'aveau curajul să stea de vorbă.

Și am cunoscut pe o femeie de 30 de ani, evlavioasă, bună și blândă, care ne-a pofit să poposim pe patul ei, căci om fi oboșiți de atâta drum. Vorbea întrerupt, rar și cu o dulceață rară în vorbă. Era mamă, dar era fecioară. Avea în să 3 copii: de 4, de 2 ani și de 7 luni. Nu se știa când avea să n. scă. Asta depindea de voia Celui de sus... Cei doi mai mari știau să vorbească. Vorbeau ades cu mama lor, pe care o întrebau după plecarea noastră, că cine suntem și ea ne spunea că are să le răspundă: sunt niște străini și au venit să ne vadă.

Și am făcut încă multe cunoștințe în parcul din față al ospiciului. Am avut onoarea să cunosc pe un mare inventator evreu, care atunci când putea să apuce o coală de hârtie, o umplea în câteva clipe cu cele mai stranii și grozave descoperiri. De altfel în ziua când l-am văzut isprăvise cu toate descoperirile ce avea de făcut... Ne-a dat câteva plăcuri cu descoperirile sale și câteva scrisori pentru familie sau persoane particulare din oraș — și la despărțire a rămas să studieze mai departe...

Aproape de poarta de ieșire, pe aleia din lungul ulucei se plimba mândră și disprețuitoare flica regelui Georgescu... Din clipă în clipă arunca o privire furioasă, dar rece și disprețuitoare. Ar fi voit să ne vorbească, dar ținea să nu se coboare. Și i-am vorbit noi începând cu un salut respectuos. A început să ne vorbească, fără vre-o legătură în idei, despre păcatele societății, de imoralitate, nedreptăți, despre regele Georgescu, care a fost adus la casa de nebuni, ca să rămână moștenirile și tronul pentru aiții. Vorbe de ocară și dispreț li fură adresate tovarășului meu, care avea plăcerea s'o contrarieze; i-a dat un nume închipuit și-l acuza de acapararea averii dela Buzău a regelui Georgescu. Față de mine dimpotrivă avea cuvinte de laudă pentru buna creștere, cuviința și respectul pentru femeie...

Am plecat din această lume cu o mulțime de scrisori, din cari unele cu greu se pot desluși. Am plecat din această lume de nebuni, din cari nici unii nu ziceau că sunt nebuni, ci bolnavi. Pe rind apoi constatai o ură neîmpăcată împotriva doctorilor și un dispreț pentru știința lor, care nici odată nu e în stare să vindece. Și cum stătusem câteva ciassuri în mijlocul lor ne apropiasem atât de mult de felul lor de manifestare sufletească (sinceră prin excelență!) încât la prima vedere ne păreau străini și demni de puțină încredere muritorii în toată mintea, pe care-i întâlneam în calea noastră spre oraș. Am constatat la Mărcuța grade mici de nebunie, cari sunt întrecute de nebunia înțelepciunii multor treji de afară. Am voit să cunoaștem, care este puntea de trecere dela mintea așezată la așa zisa nebunie, și nu ne a fost cu puțină, pentru că am găsit și găsim în fiecare zi atâtea capete sucite și dincoace de punte...

In jurul alegerii de paroch din Râșnov.

Pentru ca să nu fim învinuiți de parțialitate, dăm loc corespondenței de mai jos, iscălită de numeroși parochieni din Râșnov, cari protestează contra celor publicate în corespondența din numărul trecut poporal al foaie noastre, lăsând de sine înțelese toată rezponzabilitatea în sarcina celor subscriși.

Iată această corespondență:
După trecerea d-lui I. Hamzea fost preot în Râșnov de protopop al Branului la Zărnești, abea la 3 luni s'au luat măsurile de lpsă pentru deshiderea concursului, deși deja în timpul aceste se simțea lipsa de un al 2-lea preot, căci într'o comună bisericăscă cu peste 3000 suflete un singur preot e greu să implinească toate trebuințele religioase ale credincioșilor și mai ales la noi în Râșnov, unde credincioșii țin la legea și obiceiurile moștenite dela strămoși. Astfel comitetul cu 21 voturi contra 8 a decis publicarea concursului. Concursul s'a publicat pentru parochia de cl. I. Poporul s'a alarmat la aceasta și îndată s'a făcut o rugare la Prea venerabilul Consistor, cerând explicare. Ba s'a trimis și o deputațiune de 5 membri. Explicarea ne-a sosit și s'a oțit de cătră P. O. D. Protopop I. Hamzea. Poporul s'a liniștit, auzind că stola nu are a face nimic cu clasa. Mai târziu a vent și d-l protopop V. Voina să ne cetească earăși o explicare dela Prea venerabilul Consistor, dar a fost împedecat din partea unui grup de 15-20 parochieni în frunte cu parochianul G. Ilie. Abia acum am văzut că cei 15-20 luptă pentru vre-un interes oare-care și după înch derea concursului ne făcut o rugare la Prea venerabilul Consistor subscrisă de aproape 300 de oameni, în care am cerut alegerea, ca astfel să punem capăt svărcolirilor și tulburărilor dintre popor. Înainte de alegere cu câte-va zile ne-am dus vre-o 10 oameni la D-l protopop I. Hamzea și l'am rugat să aducă jandarmi, căci contrarii, adică clica de 15-20 se laudau mai ales G. I. Staniloiu și V. Ilie, că alegerea numai prin sânge (?!!) se va face. D-l protopop ne-a răspuns că nu voește să meargă cu jandarmi la sf. biserică. Sâmbăta seara după cum e obiceiul, s'a adunat comitetul pentru com-punerea listei candidaților. În sala de se-

— și nu îmi vine să cred, pentru că în tot timpul am auzit huruiala trăsuri. Pe Ion însă l'am strigat de mai multe ori. Mai multă putere n'aveam. Din nou văzui aceiași umbră, repezindu-se la Ion. Mă așteptam ca el să se apere. Din potrivă, și-a aplecat urechia ca străinul să-i șoptească — cine știe ce...

Iar îmi adusei aminte numai decât că eram înarmat, dar, ca ne-altădată, nu mai pusei mâna să mă încredințez.

Mi-se păru apoi, că în cele din urmă Ion se hărțuia cu necunoscutul, care de mai multe ori fu silit să sară din trăsura, li văzui în cele din urmă, prinzându-se de gât. În clipa aceea se vede că am strigat ceva, căci mă cutremuram singur. Trăsura se oprise. Străinul și-a întors capul.

Am simțit pe urmă, că m'apucă unul de după cap, gata să mă țare jos — și, până să mă gândesc la armă, îmi simții mâna dreaptă apucată de celălalt.

— Ce vrei tu cu mine?
Înțeleses întâi vorba lui Ion. Mâna dreaptă îmi era în mâna Linței, care sta aplecată în față-mi, rugându-mă blajin să gust dintr'o sticlă ce o avea în mână. O ascultai. Îmi scoase apoi căciula de pe fruntea plină de sudore. Mă șterse. Apoi li desdoi marginea, așa că o lărgi

— și mi-o puse lar pe cap. Mi-a potrivit bine perna la spate și mi-a adunat haina la piept, încheindu-mă.

Ion se dăduse jos și rămăsese tăcut. La o vreme îngână sfelnic:

— Să rămăe Lința lângă dumneata?

Nu știu pentruce m'am gândit atunci că Ion e nemișcat în fața mea. Mă simții pe mine... Eram și eu nemișcat. Era atâta liniște și nemișcare, că se părea că eram, cu trăsura cu tot, crescuți la loc.

O mișcare se auzi apoi la cai. Poate Bălan... Desluși apoi în vale șoapta ușoară a unui păru — apoi întâlnii în față-mi căutătura sfelnică a Linței, gata să se supună, din iubire și ascultare față de Ion și din milă, poate numai, pentru mine.

— Nu loane... acum mă simt mai bine...

Am mers apoi mai mult pe drum drept... Cei doi, pe capră, ședeau nemișcați, arare întorcându-și capetele unul spre altul. Intre ei ținea sticla cu lapte și o legătură, de bunăseama cu ouă pentru țârg. De câteva ori s'au uitat înapoi... Nu s'au apropiat nici cum unul de altul, dar, după cât se putea înțelege, deși nu se putea vedea, mâinile lor erau împreunate. De câteva ori m'a bătut gândul să mă ridic încet, să văd — dar n'am făcut-o.

Nu știu dacă am dormit. Știu însă că multă vreme i-am văzut nemișcați.

Apoi parcă tot am ațipit, căci mi-am deschis ochii când au luat-o cai la paș, pe pietrele din marginea orașului.

Atunci văzui pe Lința desfăcându-se de lângă Ion...

Eram mai bine. Dar îmi părea un veac, decând plecasem. Îmi veni în minte întâmplarea de cu seară și mă muncii să leg șirul vorbelor tatii, dar nu puteam, căci nu mai păstram aproape nimic.

... »Indobitocii«...

Îmi adusei apoi i aminte că a mai zis »din nefericire«.

Începuse a se lumina...

Romulus Cioflec.

Elena Farago,

»Șoapte din umbră«, [poezii, Craiova.

Numele doamnei Farago este cunoscut cetitorilor din Ardeal. Poeziile acesteia vitoare poete au fost la noi mai gustate și mai apreciate decât ori-unde. Felul ei de a gândi și a simți se potrivea mult cu al nostru, împrejurare, care a făcut pe

unii critici să o numere printre scriitorii din Ardeal.

Dacă primul volum de versuri, apărut la Budapesta, i-a câștigat poetei un nume stimat în literatura românească, al doilea volum, »Șoapte din umbră«, îi fixează definitiv locul între marii noștri poeți. Astăzi doamna Farago este considerată ca cea dintâi poeză a noastră. Cele mai adânci, mai zguduitoare sentimente sunt redade de poeză cu o ușurință neajunsă până astăzi de nici una dintre poetele noastre.

Intr'un vers, ce pare tăiat în marmor, poeta exprimă tot ce frământă, tot ce luminează sau întuneacă sufletul omenesc, atât de complicat. În versurile aceste, cari sună ca o muzică cerească este cuprinsă întreaga lume de gânduri a unui suflet stăpânit vecinic de un ideal. Nimic afectat, nimica silit. Păstrând totdeauna liniștea și seninătatea sufletelor alese, poeta te poartă printr'o lume nouă. Icoane duioase, pline de o nespūsă tristeță îți trec pe dinainte, fără a te sguđui. Dela stejarul uitat în margine de drum, până la cele patru cruci, ce se înalță ca un blestem asupra vremurilor maștere, toate ne induioșează, ne predispune spre melancolie, dar nu ne sguđuie. Și dupăce petreci întregă

dintă însă întră de odată și un grup de parochieni în frunte cu Ștefan Proca, oameni care nu aveau dreptul să ia parte la ședință. Aceștia împedecară comitetul în lucrarea sa prin larmă și d-l comisar D. Moldovan închide șed nța și convoacă comitetul pe ziua următoare la 7 oare dimineața. Va să zică nu de membri comitetului a fost zădărnicită. Venind dela comitet G. Ilie scoate revolverul și pușca pe stradă de bucurie (!!) că nu s'a făcut nimica în comitet.

Noaptea pe la 1 oră indivizi necunoscuti dar bănuți, sparg ferestrele la casa d-lui protopop Hamza, unde durmea d-l comisar, ca să-l înfricoșeze să nu mai vie la alegere. Văzând deci că lipsește siguranța publică, s'a cerut jandarmi, cari să împedice o eventuală primejdie. Jandarmii au venit cu doi jurați, adică un român și un sas. La ședință au intrat numai membri comitetului și s'a compus lista inducându-se toți 4 concurenții. În această ședință d-l comisar ne-a explicat din nou, că deși concursul s'a publicat de cl. I. și alegerea se face pe baza acestui concurs, stola nu se schimbă întru nimic căci ori-ce clasă ar fi, stola tot aceeași rămâne. Văzând contrarii, că ori ce at-c e respins recurg la mijloace brutale. Dumitru Dobrescu se repede se apuce actele din mâna d-lui comisar Moldovan, V. Ilie împinge pe notar u comitetului, G. Ilie îi strigă notarului ca să se ducă să trăiască de unde e d-l comisar, și e arăși altul îl ghiontește pe la spate. Neașteptându-se notarul comitetului la astfel de brutalități își părăsește locul din cauza aceasta, dar nici decât pentru că i-s'ar fi poruncit să ia lu ruri neadevurate la protocol. Așa că în locul lui protocolul îl duce mai departe un alt membru, sub care s'a încheiat și subscris de majoritatea membrilor din comitet.

După terminarea sf. Liturghii d-l comisar Moldovan deschide sinodul electoral și alegându-se 3 bărbați de încredere și notar, s'a purces la votare. S'a constatat că sunt de față 365 de membri cu drept de vot. Citea, adică contrarii 15-20 strigau, că nu voesc alegere. D-l comisar le spune la oameni că cei-ce voesc, sr meargă să voteze la școală și cu aceasta am eșit cu toții din sf. biserică. Școala însă o găsim închisă și n'am putut da de urma cheilor, ne întorcem e arăși la sf. biserică să începem votarea. D-l comisar a eșit în ușa b sericeii să cheme pe membri la vot. G. Ilie sare la dânsul și-l apucă de pept în fața alor sute de oameni. După ce a văzut însă că și ultima sforțare a lui e înfrântă, G. Ilie în fruntea aderenților săi pleacă acasă. Votarea acum decurge liniștit și cu mare însuflețire, își dă votul fie-care parochian pentru fiul comunei d-l I. Nan. După încheiere ls constată, că s'an dat cu totul 345 de voturi toate pentru candidatul poporului v. Nan, care după ce a fost proclamat de ales și chemat de noi, a venit în sf. biserică și l'am rugat să ne dea declarație că stola va rămânea cea obișnuită.

Correspondența, care se termină cu dorința ca să ne dea Dumnezeu în toate tracturile astfel de protopopi ca dnil I. Moldovan și Hamza, e iscălită de următorii parohieni:

Neculae Ginerica, Irimie Butnar, Ioan Popa, George Crețu, Vasile Șofran, Ioan Crețu, Neculai Csimpoia, Ioan G. Putinar, Dumitru G. Crețu, Alexiu Clinci, Neculai Stoichiță, Dumitru Stănicel, Ion Dobrescu, George Cimpoaia, I. Soiu, Ioan Popp, D. Ducari, I. N. Nan, Ion N. Ducari, Ion Rus,

această lume, nu poți decât să exprimi cu poezia:

Așa a vrut pe semne și soartea..
Unul dintre sentimentele, cari s'a cântat dela începutul poeziei și se va cânta cât va fi lumea este iubirea. Acest sentiment așa de frumos cântat în primul volum, în *»Soapte din umbră«* apare cu totul sub altă formă. E drept că și aici întâlnim bucăți erotice de o frumusețe aproape fără păreche, de o nespuse gingășie, ca *»Iubirea mea«*.

Iubirea mea!
Tu cea mai sfântă dintre toate simțirile, ce și-au cântat,
Ori și-au șoptit cândva prinsoasă
În viersul meu de pân' acum...
Tu singură care-ai rămas
De-apururi dorul ce nu chiamă
Și nu se știe așteptat
Căci n'a intrat în nici o casă
Și n'a umblat pe nici un drum...

Tu cea mai mândră dintre toate
Tu care ești numai a mea,
Ce dragă-mi ești, iubirea mea!

Lumina mea cea făr' de capăt
Și fără nici un început

Ion Nan, G. Ducar, George I. Ducari, Ion Hodorog, D. Milou, Ion I. Ducari, Dtru (indesc.) Ion G. Crețu, Dumitru Nan, Ion Rășină, Dumitru Turea, Ion Turea, Dumitru Dobrescu, Ion Brezean, David Stoea, Ion Oltean, George Crețu, (indesc.) Ducari, Ion Soric, Ion Brezean, Ion I. Brezean, Neculai Ducari, George Sorin, George Butnari, Radu Comănelea, Ion Bușă, George Comănelea, Dumitru Rășină, Dumitru Popa, Ion Cristolovan, George Cristolovan, Neculai Cristolovan, George Ducari, George Lențu, Dumitru Oltean, Ioan Taropeg.

Cu privirea la cele publicate mai primim următoarea întâmpinare:

Onorată Redacțiune!

Deoarece raportul, referitor la alegerea de preot din Râșnov, publicat în Nrul 86 al *»Gazetei Transilv.«* între multe neadevăruri conține și unul jignitor sentimentului demnității mele de candidat de preot, îmi iau voie a Vă ruga să binevoiti a da loc în prețuina DVoastră foaie următoarei declarațiuni:

Declar de neadevăr și resping cu indignare afirmațiunea, că eu înainte de alegerea mea de preot a-și fi dat declarația renunțând la emolumentele unei parohii de cl. I. după ce știu, că emolumentele respective stola nu stau absolut în nici o legătură cu clasa.

Adevărul e, că după ce am fost declarat de ales, am fost rugat din partea parohienilor prin P. O. D. protopop I. Moldovan ca spre liniștirea lor să subscriu o declarație, ce mi s'a prezentat, că nu mă voi abate dela taxele stolare uzitate în comuna noastră, ceea-ce am și făcut cu cea mai mare plăcere.

Râșnov, în 22 Aprilie 1908.

Ioan Nan
cand. de preot.

Numărul nostru jubilar.

Ziua aparițiunii numărului jubilar al *»Gazetei Transilvaniei«* se va face cunoscută publicului cetitor cu opt zile înainte. Observăm, că numărul jubilar va fi mult mai voluminos decât se proiectase la început și va cuprinde și numeroase ilustrațiuni.

În urma aceasta ne-am văzut nevoiți a urca puțin prețul numărului festiv stabilindu-l dela 1 Maiu n. pentru abonații, *»Gazetei«*, cari încă nu s'au prenotat, cu 80 bani, ear pentru neabonații cu 1 coroană 50 bani de exemplar. Mărindu-se ediția suntem în pozițiune de a primi abonamente în tot timpul până la aparițiune.

Prețul este în Austro-Ungaria 1 coroană 50 bani de exemplar (80 bani pentru abonații *»Gazetei«*), iar în România și străinătate 2 coroane de exemplar.

Venitul curat din abonamente va intra la fondul jubilar pentru ajutarea ziaristilor și a scriitorilor români dela noi.

Tu, ce-ai știut
Să dai mereu, făr' să se simtă
Și n'ai cerut nici când nimica...
Tu care n'ai cerut nimic,
Și nu ți-ai pus nici când pe față
Încrederea ce-ascunde-frica,
Nici zimbetul, ce-ascunde-un chin
Și n'ai gustat nici când din miere
Jumătățită cu venin.

Tu cea mai mândră dintre toate,
Tu care ești numai a mea,
Ce dragă-mi ești, iubirea mea!..

sau ca admirabila *»scriitoare«*, care se termină cu versurile:

Mi-era atât de bine... și vite-acuma iar
Nebunul roi de gânduri, își întetește sborul.
Oare de ce-mi aseamăn în clipa asta dorul
Cu floarea ce-i merită să moară pe altar?

Dar nu acest fel de poezii formează majoritatea bucăților din volumul, despre care e vorba. Este iubirea aceea adâncă și sfântă, care nu ți-se răsplătește aproape nici odată, care cere numai jertfe: Dragostea pentru cei mulți și năpăstuiți. Poate cel mai sfânt și mai curat prinsoasă adus nenorociților căzuți în răzcoalele din anul trecut, l-a adus eminenta poetă.

ULTIME ȘTIRI.

Sibiu, 7 Mai. În ședința a doua a sinodului, luându-se în dezbateră raportul comisiei școlare, s'a încins o discuție mai lungă cu privire la școala comercială din Brașov. După o dezbateră mai lungă, la care au luat parte I. P. S. Sa Metropolitul, V. Voina, N. Bogdan, Dr. Preda, Dr. Bălan, T. V. Ghiaja și D. Comșa, s'a primit propunerea comisiei școlare, ca cercetarea în destinația abuzului săvârșit la examenul de maturitate din anul trecut, consistoriul să o continue, să finalizeze afacerea și să aducă decisi.

Budapesta, 7 Mai. În ședința de ieri a dietei, continuându-se dezbateră privitoare la extradarea deputaților naționaliști, Dr. Oncu, Dr. Pop, Dr. Suci și V. Goldiș, ministrul Andrassy a declarat că căpitanul orașului Arad a purces corect față de deputații naționaliști, cari au înființat fără permisiunea lui un club. Terminându-se dezbateră, dieta decide cu majoritate de voturi extradarea deputaților.

Bibliografie.

Sub titlul de *»Estaz«* a apărut în institutul de arte grafice *»Minerva«* din București un volum de poezii alese din peana distinsii noastre scriitoare brașovene, d-na Maria Băulescu. Acest volum, care cuprinde pe pagina primă un avântat și frumos omagiu la adresa fantei poetei Carmen Sylva, e de un format octav mare, scris pe 172 pagini și costă 1 cor. 50 bani plus porto 10 bani. Se poate procura prin librăria *»Gazetei«* Brașov.

Codrul și Românul. Românul și pădurea.*)

De P. M. Codrul.

Țăranul nostru să dea cu săcurea, să bată cu maiul pentru a croi pe milionarii ovrei, ear noi inteligența nu avem decât să facem poezie, să fim idealisti și pe viitor, ca în scurt timp s'ajungem cu toții la sapă de lemn.

Țăranul nu vede pericolul acesta și mulți din inteligența noastră nu țin seamă că trăim în secolul materializmului.

Nu pentru lucrul din pădure e lucrătorul român inamic al ei, nici pentru că ovreul trage aural în pungă — nu — ci alte sult cauzele; dar după cum am amintit câte finuturi atâtea năcazuri și dureri. O să amintesc vre o câte-va din Țara Oltului.

Olteanul (din Ungaria înțeles) ca tot Românul a fost dedat să taie lemnul care îi place și și de unde îi place, să pășunească unde e iarba grasă, să clădească stână unde îi convine, să vâneze unde îi place, —

* Continuare din Adansul de Paști nr. *»Gaz. Trans. 88«*. Red.

cu un cuvânt era domnul Munților și al pădurilor. Dar vine legea silvanală mai întâi ca ordin împărătesc la anul 1853 Martie 2 și mai târziu la anul 1879 legea silvanală art. XXXI. ce și astăzi e în vigoare, completată cu sute și mii de ordinațiuni ministeriale bune și rele. — Un dezastru pentru cei ce până atunci iubeau așa de tare pădurea. Și oare ce zice legea aceasta? Că pădurile și pășunăturile de munte să se folosească după plan rațional, făcut de silvicultori și ingineri silvici diplomați. Legea lege, dar Olteanul nu o prea ținea. Ce e mai mult, vine legea din 1898 art. XIX. prin care toate pădurile comunale, comitatene, ale foștilor coloni, cele bisericesti, ale comunităților etc. etc. cad în conducerea științei silvanale; în ce privește însă administrație internă, fie-care comună societate, foști coloni și-o conduc în cadrele legii după cum află de bine, (cu durere în cele mai multe locuri cât se poate mai rău) în limbilor oficioasă ce și-o alege liber, adică Românii să se folosească de limba lor românească. (Țăduile de pădurit din Țara lui Radu Negru Vodă sunt cu excepție de comuna Viștea de sus făcute în altă limbă!) (ungurește.)

După o libertate așa mare a folosințelor în pădure vine de-odată legea silvanală cu directivele ministeriale chiar prea stricte. Pedepse și iar pedepse, fu rezultatul; pădurea devine urgisită. organele tehnice ca silvicultorii, vigiliile de pădure, devin spinii în ochii țăranului nostru. Proprietarii de pădure îi dsu foc în seceta verei, numai să se acape de ea. Multe sute de mii au căzut pradă focului, din cauza scurtei vederi a unuia și altuia. Și acum când avem inteligență destulă, avem capital disponibil la cele vre-o 116 bănci ale noastre; de ce nu încercăm să ne împretinim cu comorile ce zac în pădurile noastre? De ce ne spăriam de codru? Nu avem cutezanță să 'l exploatăm!?

De mulți și în multe locuri, legea și ordinațiunile ministeriale au fost înțelese și explicate după buna rațiune, din care cauză s'au iscat mari și multe neînțelegeri. Multă amărăciune iau cauzat bietului țăran, care fii silit la furt pentru a-și putea fierbe mămăliguța. Ei, dar să nu fi venit legea silvanală din anul 1879 art. XXXI nu ar mai fi nici pădure pe coamele și colinele giganților Carpați ai Țării Oltului. Coastele pițușe și prețipite ar fi deja spălate și erodate de apa ploilor și izvoarelor ce azi murmură încă sub umbra giganților copaci, cari așteaptă poate săcurea întâreprinzătorilor români. — Dăre-ar Dumnezeu!

Și iarăși câtă me ncolie în crucile ai căror morți nu sunt sub ele, căci au murit departe, cerând dreptate și pâne, sau în câmpul ars de secetă, pe care macii roșii se înaltă ca un semn al sângelui nevinovat, care a curs în primăvară pe brazde.

Doamne, Doamne... de ce-s oare
Așa multe flori de mac
Vara asta pe ogoare?..

Din aceeaș serie face parte și acel minunat *»Florile dalbe«*, care ar fi un păcat să nu-l citim în întregime:

...Și mi-ales în iarna asta
lăsați copiii să colinde
Să nu se 'nchidă nici o poartă
în preajma lor și nici un semn
Să nu-i oprească din curatul
și sfântul datinei îndemna.
O, mi-ales în iarna asta
lăsați copiii să colinde!
Când argintiile lor glasuri
vor îngâna *»Florile dalbe«*,
Gândiți-vă că nu e dată
închipuirii omenești
O mai aleasă întrupare
de sol al vrerilor cerești,
Ca argintiile lor grainuri,
când vor cânta: *»Florile dalbe«*.

Doină, doină, draga noastră,
Și mai tare draga lor,
A lor toți ce mor acuma,
Sbor să nu știi de ce mor!..

Grăul tău, ce știe prinde
Or ce jale, or ce dor
Nu-l lăsa să 'nvețe, doină
Ce șoptesc ce-i care mor.

Plâng și cântă și suspină
Vițile în viersul tău,
Tu ce-ai fost de-apururi seara
Între ei și Dumnezeu...

Jalea primăverii ăstia
Nu 'ncerca s'o cânti vr'odat',
Căci s'or învăța copiii
Să blesteme... și-i păcat!

Câtă duloșie, câtă caldă milă se desprinde din rugăciunea din noaptea învierii:

Decât ori când mai vrednici
de ne'ndurarea ta
Ne-om apleca genunchii în primăvara asta... --
Fii, Doamne, 'ndurător!

Și-i mântue pe-acea, ce i-a orbit năpasta,
Ai grije de orfanii rămași din vina lor,
De cei greșiți te 'ndură
Și de greșiții lor!

II.

A doua cauză este pășunitul. — Lipsa pășunitelui în timpul ultim s'a ivit în toată țara. Intrebarea aceasta a devenit deja generală. Proprietarii mari, de mijloc și mici se încearcă la dezlegatul ei, cercurile legislative le vin într'ajutor. O nouă lege în curând o să deslege și intrebarea aceasta. Nu avem decât să trăim în speranță, că va fi favorabilă și pentru noi, viitorul decide.

Dar Olteanul cu drept strigă în gura mare *pășunit*, că ne mor vitele pe ogoară! Da așa este, — însă nu numai lipsa de pășunit, ci lipsa de *ingrijitul teritoriului de pășunit* să poate vedea în cele mai multe locuri. Sistemul de economie cel vechiu domnește încă în tot locul, o economie mai rațională nu poți vedea fără ici colea. Comune de-a rândul nu fac nimic spre ameliorarea răului. Voi Ucenilor de sus, — Arpășenilor de jos și sus, Cârtoșeni, Porumbăceni, Vișteni și alți, voi de pe sub munte, pentru ce nu vă curăți tufele de arine și spinii de prin lazurile și hotarile voastre? Sute și mii de jugăre de pământ stau aproape neroditoare; terega domnește pe pășunitorile voastre, ear voi stați neclintit, sperând, că va da Dumnezeu timpuri mai bune. Injurați pădurea, — nu căutați greșala la voi și în voi.

Lăsați pădurea ce înpodobește trupul gigantilor munți cu haina des țesută din brazii și molifții și pururea verde, ce reprezintă pentru noi și fii noștri avere, bunăstare și înflorire, ear națiunii noastre mult încercată îi arată un viitor mai strălucit.

Prin văi, coline și la muchi se mai găsește și azi câte un brad de munte de prin seculii mai străluciți, care trecând prin mii de viscole și uragane s'a luptat cu fulgerile și trăznetile văzduhului așteptând poate, ca vre-un nepot de al lui Radu Negru Vodă să își aducă aminte de frații subjugați și venindu-le într'ajutor să aibă umbră deasă, aceeași umbră, care înainte cu 8 secole a umbrit pe dascălecătorii Țării noastre Românești.

Să nu ne pustiiim pădurile cu forța fără de rezon, căci în scurt timp am ajunge în starea în care să află astăzi Istria, unde torențele și vânturile fac ori-ce economie imposibilă. Stan de peatră e țara întreagă, căci ploile și vântul au dus pământul fructifer în Marea Adriatică. Locuitorii italieni și sloveni având lipsă de lemne pentru clăditul corăbiilor și al nărilor, cât și lipsă de pășunit și-au devastat pădurile cu totul; astăzi teritoriul ce înainte cu 180

de ani era înpodobit cu păduri frumoase e o mare de bolovani. Insumi am avut ocaziunea de a vedea teritoriile acelea devastate de ori ce frumșeți ale naturii. — Copii părinților ce odinioară trăiau în bine din grasele venite ale pădurilor, astăzi sunt siliți să-și părăsească țara, seau să ducă în spate și pe măgari gunoiul de trebuință pentru a-și pregăti puțin pământ spre a-și întocmi o viață de vie pe un petec de cel mult 1/2 seau un jugăr mărimă din al cărui venit trebuie să trăiască o familie întreagă. Acolo e locul sărăciei, dar nu la noi în măncoasa Țară a Oltului.

Pe când Istrienii și-au devastat pădurile lor seculare, pe atunci vecinii lor Croații din Croația și Slavonia și-au păstrat comorile lor seculare și azi dându-le folosinței le-au adus și le aduc venite enorme. Aici voiesc să ilustrez cu date oficiale din anul 1905 cum să manipulează cu pădurile de stejar din Croația și Slavonia, pentru de a orienta publicul român despre comerțul de lemne.

1 grosu (cloț, bulubuc) de lung: 9 m. diam. = 114 cm. ce face 9186 m. ³
1 " " " de lung: 8-9 m. diam. = 99 cm. ce face 6851 m. ³
1 " " " de lung: 5-90 m. diam. = 79 cm. ce face 2451 m. ³
Cu totul: 18488 m. ³

s'a vândut cu 1442 coroane la fața locului, deci 1 m.³ cu 78 coroane. Intreprinzătorul prelucrând acest lemn dur l'a vândut m.³ cu 105 coroane, adică 18488×105=194124 coroane. Un trunchiu de stejar să vinde azi cu 525 coroane și dacă socotim pe un jugăr pătrat numai 100 trunchi, atunci lemnul de pe un jugăr pătrat se vinde azi cu 52 mii 500 coroane și având în vedere că „Comunitatea de avere” crățească are încă 15000 jugăre □ de pădure gata spre folosință, adică pădure de 180—250 ani, deci aceasta Comunitate posedă o avere numai în lemn de folosință de 787.500.000 coroane. Această comoară horibilă o să se folosească în decurs de 40 ani.

Tot în Croația și Slavonia are Erariul asemenea păduri, însă explotarea aici a fost mai intensivă pe la anul 1890 când 1 m.³ stejar s'a vândut numai cu 20 coroane. Azi erariul nu mai are decât 4000 jugăre □, cari după ultimul plan de folosință o să fie explotate în 20 de ani. Aceste 4000 jugăre de pădure reprezintă o avere în lemn de 210.000.000 coroane.

Aceste sunt date din țările coroanei Ungariei, să arăt un caz din Bavaria (Germania). În ținutul Spessart (Bavaria de nordvest) la licita-

ția publică în Rohrbrunn din 14 Ianuarie 1908 s'a vândut un trunchiu de stejar,

lungime = 15.8 m. și 75 cm. = diametru adică de 6.640 m.³ cu 2340 mărci.

Un alt trunchiu de lungime = 8 m. și 92 cm. diametru adică de 3.260 m.³ cu 1210 mărci. Un al treilea trunchiu de 3.46 m.³ cu 1400 mărci.

Deci la această licitațiune a ajuns m.³ de stejar (Querquus pedunculata) la prețul de 404 mărci.

În Bavaria m.³ de stejar se vinde cu 250—300 mărci. (O marcă = 1.17 coroane.)

Deci ce putem deduce din datele acestea noi Români? Aceea, ca să fim cu băgare de samă la explotarea pădurilor noastre, unde lemnul încă nu se plătește, să așteptăm cu folosința lui, căci în curând prețurile din Slavonia vin la noi în Ardeal și Bănat, ear cele din Bavaria vin în Slavonia și mai apoi și la noi. Prețul lemnului se ridică cu iuțala fulgerului așa zicând, în tot locul. Să nu ne pustiiim pădurile pentru pășunit, ci mai bine să ne nizuim a cultiva și îngrășa, ameliora teritoriile de pășunit ce le avem acum, cari sunt destul de extinse pentru a ne prevedea încă vre-o câți-va ani cu pășunitul necesar.

Cuvântare

rostită ostașilor Duminecă în 12 Apr. n. a. c. în biserica gr. or. română din Cluj, de către preotul militar Nicolau Fizeșianu din Brașov, cu ocaziunea călătoriei sale misionare.

Ostași creștini!
Iubiților mei fii sufletești!

Când ați plecat de acasă, dela vatra părintească la steagul regimentului vostru, unde v'a chemat glasul Împăratului și al Regelui nostru, unde v'a chemat glasul pa riei, glasul țării, unde v'a chemat jurământul vostru militar, tovarășii voștri de călătorie au fost desigur povețele și sfaturile binevoitoare ale părinților și ale rudelor voastre.

Părinții voștri vor fi grăit cam astfel cătră voi în ciasul despărțirii: »Mergi în pace fiule, unde te chiamă stăpânirea legea și datorința; bunul Dumnezeu să te ferească și să te păzească de toate relele pe cărările tale! Nu uita nici la cătânie de învățăturile noastre părintești, pe cari neîncetat ți-le am legat de inimă încă din tinerețele tale cele mai fragede. Rămâi credincios D-zeului părinților tăi și fi și acolo om cinstit și de omenie, ascultând de prepușii și de mai marii tăi, spre a le câștiga cinstea, încrederea și iubirea lor prin împlinirea punctuală și conștientioasă prin împlinirea cu scruputate a tuturor datorințelor tale prescrise. Grijește, ca dupăce cu ajutorul lui D-zeu îți vei fi împlinit anii cătâniei, să te întorci iar sănătos, în pace, vesel, cu voie bună și cu conștiință liniștită la noi, ca unul, care totdeauna a avut înaintea ochilor săi povețele, sfaturile și învățăturile părintești!

și care totdeauna și-a împlinit slujba sa așa, dupăcum s'a cerut și s'a așteptat dela dânsul. Intocmește-ți toate lucrurile tale astfel, ca să nu duci teamă și frică de nimenea în lume, ci singur numai de unul D-zeu cel Preasfânt și Atotputernic. Deci pleacă și te du iubiților noștri binecuvântat de D-zeu și de noi.

Acei părinți buni, cari v'au stăluit pe voi astfel și v'au binecuvântat la plecarea voastră din casa părintească, de multe ori — și vor fi ridicat și îndreptat privirile lor spre cer, cerând dela D-zeu ajutorul său preainair, ca să vă puteți împlini cu vrednicie chemarea voastră frumoasă și măreață, chemarea militară, la care sunteți chemați. Mamele voastre nu arare-ori vor fi vărsând lacrimi ferbinți după voi, prea îngrijite fiind de soartea voastră, de soartea fiilor lor mult iubiți.

Dar oare, gânditu-v'ați voi la rugăciunile părinților voștri, cari ziua-noaptea se cugetă la voi? Gânditu-v'ați la lacrimile ferbinți ale mamelor voastre și adusu-v'ați aminte de grijile lor părintești?

Da, de banăseamă, printrucă nu se poate, ca să nu vă fi adus aminte de toate acestea, căci abia au trecut numai vre-o câteva luni, de când cei mai mulți dintre voi ați părăsit vatra străbună, voaună atât de plăcută, și de când v'ați luat rămas bun dela părinți, frați, surori, neamuri, prieteni, vecini și cunoscuți de dorul cărora poate că plâng încă și astăzi inimile voastre. Cu gândul la casa părintească și la ai voștri vă scuțați dimineața și vă culcați seara, când oboșiți de munca zilei, voi plecați capul spre odihnă. E prea firesc aceasta și eu m'aș mira, dacă nu ar fi așa, căci Românul cu tot sufletul său și cu toată inima sa e legat de gila strămoșească, de locul unde s'a născut și a crescut; sinul său e plin de dor și de iubire pentru cei ce stau aproape inimei sale. De aceea v'a căzut vouă atât de greu despărțirea de acasă și de ai voștri. Aceasta însă nu e nici o slăbiciune, nici o scădere, ci tocmai din contră, este onoare, este o cinstă pentru voi, căci cei ce nu-și iubește locul unde s'a născut și a crescut, cum își va iubi patria și cum se va putea însufleți pentru ea atunci, când aceasta va avea lipsă de brațul său scutitor!? Cel ce se poate despărți ușor și fără nici o durere de cătră ai săi, semn, că nici-când n'a ținut cu țările la dânsii; iar cei ce nu țin cu țarie nici la ai săi cei mai de aproape, cum Doamne va ținea acela sus și tare la steagul regimentului său, la care a jurat și sub care chemat este ostașul să lupte, să învingă, ori să moară!?

Grea a fost despărțirea voastră de acasă cu deosebire pentru aceea dintre voi, cari astă-toamnă pentru întâia-dată ați părăsit vatra părintească pe o vreme mai îndelungată.

Însă și mai grea despărțirea de acasă, este fără îndoială slujba cătânească în care ați intrat, căci aceasta slujbă cere jertfe mari și multe dela voi, chiar și în timp de pace, dar încă în vreme de războiu, în vreme de bătaie!

În timp de pace ostașul zi de zi dela Dumnezeu, trebuie să se deprindă cu armele și să se îndeletnicească în învățarea regulilor militare; zi de zi trebuie să se dăde la subordinațiunii, adică la supunere și ascultare oarbă față de prepușii și mai marii săi, cari cei mai mulți sunt oameni străini de neamul său și de limba sa și cari poate vor fi cam cu puțină durere pentru el și soartea lui. Ostașul are să stea strajă ziua și noaptea în bătaie de vânt și de ploaie, el trebuie să facă de multe ori marșuri grele și oboșitoare iarna-vara

O notă necunoscută până acum la poetă este cea național-românească. În »Poveștea aurului« sunt o mulțime de elemente din poveștile noastre populare, iar în »Frunzuliță de trifoi« cetim versuri ca acestea:

Meargă unde și cum vor
Cei de altă lege,
Meargă unde și cum vor,
Dar Românul e dator
Să nu-și facă vânzător
Ce i-e dat de lege.

Dumnezeu cel bun cu noi
Că pe toți ne vede,
Dumnezeu cel bun cu noi,
Frunzuliță de trifoi
Verde și iar verde.

Aceste rinduri au, pentru mersul actual al poeziei noastre, o însemnătate cu mult mai mare, decât s'ar crede. Adeptii unei poezii fără de nici un Dumnezeu, fără de nici un ideal, îmbibați de poezia decadentă franceză, jubilează înfrângerea curentului național în literatură. Mititeii, cari până mai ieri, alaltăieri se țârliau în umbră, azi își împart între ei laurii închipuiți, văzuți numai de ei. E o scenă de toată noștimada.

Iar în poezia modernă au azi trecere, în anumite cercuri, bucăți, pe cari trebuie să dai cu cărțile sau cu gh'ocul ca să înțelegi în definitiv ce vrea ilustrul necunoscut.

Doamna Farago are cultură literară franceză. A publicat de curând un volum de traduceri din cei mai mari autori vechi și moderni francezi. Cu toate acestea a înțeles, că o adevărată literatură nu se poate numi decât aceea, care intrupează în sine idealul unui popor. Din această convingere au fost inspirate micile capodopere cu subiecte luate din nizuințele țărâniei noastre, din această convingere, și-au luat naștere acele minunate poezii scrise în vers popular. Căci nimeni ca dânsa n'a cultivat în timpul mai nou mai cu succes acest vers. Cetiți de pildă cântecul celui ce n'a fost:

Din pustiu zădar
Iar mă chiamă, iar,
Dor de mamă dor,
Dorul tuturor
Clipelor ce mor!

Dragu mamii drag,
Vis de veci pribeg,
De-ai ști tu, de-ai ști,

Câte știu șopti
Atâți ani stingheri
Făr' de primăveri!...
sau cântecul pribegului cătră soare:
Dac'ar fi să ști
Câtă jale mi-i
Cât oftat îmi dai
Soare, când răsai,
N'ai mai vrea să-mi spui
Cum în lume nu-i
Ochi cât de măhnit
Să nu-ți fi zimb
Grai să nu-ți fi dat
Stavă de împărat!

Fondul tuturor versurilor poetei este regretul. Cipele de fericire, pe cari viața ni-le dau, sunt ele în stare să cumpănească sbuciumul și chinul unui suflet? Aproape nici odată. Și poeta înțelegând acest adevăr își caută alieul în resignare. În »De vorbă cu trecutul« zice:

Mă chemi așa de par'că anii
n'au însemnat nimic în drum
Și mă întreb de știu ce sbucium
era în frageda ta mîntă!
O, cât ar fi însemnat atunci
în jalea ta două cuvinte
Și cât ar fi însemnat pe urmă...
și bune ce mi-ai fi și-acum.

În dorul celor două vorbe
atâția ani au mers plângând
Dar vezi pribegul, cărui nimeni
nu i-a întins în drau o mână
Pricepe azi din șoapta 'n care
durerea lumii se îngâna,
Ca nimeni nu mângâie bine
ca cel nemângâiat nicînd.

Nicăiri nu se vede mai bine resignarea ca în poezia Vântului:
Bate-mi, bate-mi în ferești
Să le faci să sune
Nici gândi să te sfiești,
Vântule nebune.

Că de-ai geme cât de mult
Ori de-ai plânge 'n șoapte,
Una mi-i să te ascult,
Vânt de miază-noapte!...

O limbă aleasă și bogată, bogăția de imagini, o sinceritate rară în exprimarea sentimentelor, mila pentru cei mulți și obișduiți, dragostea pentru natură, din care-și ia cele mai multe tablouri, seninătatea cu care tratează cele mai grele probleme, sunt calitățile noului volum al doamnei Farago.

S. Florin.

Indurând frigul deopotrivă, pe cum și setea și foamea, osteneala și durerea cu un cuvânt greutatea și zăduful zilelor, pentru că în chipul acesta să-și oțelească trupul și să fie cât de bine pregătit pentru ceasul de primejdie, putând suporta atunci mai ușor și mai lesne orice neajuns, orice greutate.

In vreme de bătaie ostașul pe lângă greutatea înșirată mai înainte, trebuie să fie pregătit de jertfe și mai mari, el trebuie să fie gata a-și jertfi ceea ce are mai scump: sângele și viața sa pentru împăratul și Regele său și pentru patria sa. Dar tocmai aceste jertfe, pe cari le aduce ostașul pentru binele obștesc, îl fac pe el vrednic de onoare, de cinste aleasă, vrednic de laudă și recunoștință, vrednic de mărirea și mai pe sus de toate vrednic de răsplata cea bună a lui Dumnezeu.

Ostășimea a fost totdeauna în toate vremurile și este și astăzi fala și mândria țării și a stăpânitorilor lor și cu tot dreptul, căci *ostași cei bravi sunt zidul cel viu al patriei*, după cum îi numește cu aceasta numire atât de frumoasă s. Ioan Gură de aur, *ei sunt aievea stâlpii puternici ai tronului și apărătorii însuleșii ai țării și ai vâlelor străbune; ei sunt scutul bisericii și al religiei, scutul legilor și al ordinii, al dunei rândueli, din stat.* Sub scutul de fer al armelor înfloresc pacea, libertatea și bunăstarea țării și a popoarelor.

Iată iubitorii mei, aceasta este chemarea noastră! Cu adevărat o chemare grea, dar frumoasă și măreață este chemarea militară.

De aceea vreau să cred, că fiecare din voi, dela cel dintâiu până la cel din urmă, va fi mândru de chemarea sa de ostaș, pentru care la ales Dumnezeu dintre cei «mulți chemați» și se va strădui din răsuputeri a-și împlini cu scumpătate și cu trauere de inimă datorințele sale împreunate cu aceasta chemare.

Vreau să cred și să presupun aceasta despre voi — fi aleși — ai neamului românesc din aceasta țară — cu atât mai vărtos, cu cât faceți parte din viteza oaste împărătească și regească, din aceea oaste, în care au slujit cu credință neclintită și frații, părinții, moșii și strămoșii voștri, cari în război, pe câmpul de luptă băgau spaimă și groază în tabera vrășmașului, prin curajul lor neîntrecut și prin vitejia lor desprețuitoare de moarte.

Deci, nu se poate, că voi, urmașii acelor falnici înaintași — la rândul vostru se rămâneți mai pe jos, mai puțin laudați și mai mari decât ei, căci știți și cunoscut este, că: «vulturii, vulturi nasc», și «din stejar, stejar resart».

De altmintearea voi, ca creștini v'ați legat și cu jurământ serbătoresc și sfânt înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că atât în timp de pace, cât și în vreme de război voi vă veți purta totdeauna așa, după cum se cavine ostașilor bravi, și credincioși — și ca ostași numai cu cinste vreți să trăiți și să muriți zicând: că numai așa să vă ajute Dumnezeu, pe cum veți păstra sfântul jurământ.

Rămâneți, deci credincioși jurământului vostru, împliniți slujba cătărească cu vrednicie, căci aceasta o cere dela voi și datoria de Român și datoria de creștin.

Dar fiindcă la săvârșirea tuturor lucrurilor bune și folositoare pe lângă vrednicia noastră se mai recere încă și darul și ajutorul lui Dumnezeu, a Tatălui nostru cel ceresc, de aceea să ne înțoarceam privirile sufletului nostru spre Dănsul și să L rugăm ferbinte zicând:

Tu Doamne, Dumnezeul oștrilor și al războaielor, carele ne-ai chemat pe noi în ceata ostașilor și a luptătorilor Tăi bincredincioși spre scutirea bisericii și a legii Tale sfinte, spre *razumul tronului* și spre *apărarea țării* noastre de vrășmași; *întărește-ne* pe noi nevrednicii robii Tăi întru frica și dreapta credință a Ta, ca pururea să împlinim voia Ta cea sfântă și să păzim poruncile Tale; *ajută-ne* Doamne! care dintru înălțimile Tale cele cerești ai auzit jurământul nostru să păstrăm credință neclintită împăratului și Regelui nostru apostolic *Francisc Iosif Iul* în timp de pace și în vreme de război; *trimite-ne* nouă duhul spunerii și al ascultării neprotivnică către prepuși și mai marii noștri, cari ne povățuesc pe noi; *Dă-nește* stăpâne atotputernice putere trupurilor și tăria sufletelor noastre, ca împlinindu-ne cu scumpătate toate datorințele noastre împreunate cu chemarea militară *«luptă bună să luptăm»* și astfel în ziua cea mare și înfricoșată a judecării celei de pe urmă când vom sta înaintea Fiului Tău, a dreptului judecător al lumii, de cuana nevestezită a mărirei să ne învrednicim; *Auzi-ne* Doamne! și ne miluește pe noi, ca să laudăm și să preamărim Preasfânt numele Tău acum și pururea și în veci vecilor. Amin!

Concertul din Zlatna.

Sosirea grupului teologilor români gr. or. din Sibiu. — Au cântat ca coriști în cele două biserici române din Zlatna. — Inteligența din jur se prezentă în număr mare. — Dare de seamă. — Impărțirea venitului concertului.

Subscrișii în numele comitetului constituit pentru aranjarea concertului înpreunat cu dans, în a III-a zi de Sf. Paști a. c. la Zlatna, ne împlinim o plăcută datorință, când înainte de toate ne exprimăm mulțămirea și recunoștința noastră grupului teologilor rom. gr. ort. din Sibiu, cari la invitarea făcută — în număr de 14 — s'au prezentat spre a ne face o seară plăcută. Dar ce să zicem, când amăsurat dorinței comitetului și a poporului, s'au prezentat în a II-a zi de Sf. Paști dimineața, încât în aceia zi au cântat ca coriști în biserica gr. ort.; iar în a III-a zi în biserica gr. cat. înălțând printr'asta solemnitatea sărbătorilor învierii Mântuitorului — cari formează fundamentul credinței creștine. Astfel și-au împlinit o misiune dublă.

Prin aceia că în ambele biserici surori au lădat pre Domnul, nu numai au conlucrat la cultivarea și nobilitarea simțului religios moral, ci au manifestat că posed educațiunea recerută, care are să le fie o armă puternică pe viitor, devenind cooperatori în via Domnului, care va consolida unirea între frați, puterea de viață în toate acțiunile, cari sunt menite și îndreptate spre ajungerea scopului comun: *Păstrarea credinței și limbei strămoșești.*

Faptul că dintr'un centru cultural au călătorit în provincie, spre a se convinge despre datinele împreunate cu atari sărbători mărețe, a cunoaște ținuturile și oamenii, a-i încânta și însufleți spre ce e sfânt, nobil și frumos, învederează că autoritățile competente stăruie a da o creștere în toată privința corăspunzătoare, o creștere, care nu e bazată numai pe teorii subtile, ci și pe o practică primită din viața neamului cari — ambele însușite fiind de un individ, acesta devine membru vrednic al societății omenesti, a căru activitate produce efectele dorite, fructe, spre mărirea Domnului, a reputațiunei clerului, binele sufletesc și trupesc al turmei încredințate.

Invitarea comitetului a avut resunelele dorite, căci inteligența nu numai din jur, ci și din depărtări s'a prezentat în număr considerabil, ba și poporul a fost reprezentat peste așteptare.

Vor fi poate alți, cari vor descrie și aprecia succesul splendid prin executarea programului și a altor cântări îndușătoare; noi voim a da seamă despre rezultatul material, și a aduce mulțămirea sinceră acelor, cari au contribuit la acel rezultat, menționând numele celor cari au suprasolvit.

S'au încasat ca suprasolviri dela Domnii: Victor Dămian 7 coroane; Part. Duca 5 coroane; Iuliu Albini, Ludovic Jurca și Macs. Grecu câte 4 coroane; Plander Geza 3 coroane; Nicolae Cristea, Ioan Fodorean, Iosif Magda, Nic. Olariu, Ioan Moldovan, Traian Radu, Alecs. Băeșan, Ioan Lucăcel, Mogușu Ștefan, Antonie Pop, Camil Velican, Emil Macsimilian, Szentkirály József, Emanuil Scrobote, Ioan Tânase, Mih. Moldovan, Ioan Paul, Ioan Popa și Nic. Ceresteș câte 2 coroane; Iuliu M. Montani, Dr. I. Recea, Petru Pătrânger, Valer M. Montani, Ioan Savu, Alecs. Rațiu, Nechifor Borzea, Iosif Filip, Basil Popes u, Ioan Olariu, Petru Pătrânger I. Sim. și Pompiliu Popescu câte 1 coroană; Dionisie Jurju și Ioan Cismaș câte 50 fieri.

Bilanțul s'a stabilit: ca percepțiuni în sumă de . . . 353 Cor. ca eroğațiuni în sumă de . . . 273 » rezultă venit curat 80 Cor.

Aceasta sumă conform decisului adus, se trimite 1/2 la fondul gimnaziului din Brad și 1/2 la fondul ziariștilor și scriitorilor români înființat din incidentul iubileului de 70 de ani al «Gazetei Trans.» În fine mulțumită deosebită se aduce familiilor române din Zlatna, cari au binevoit a primi pe tinerii teologi din ziua a II-a de sf. Paști cât au petrecut în Zlatna, cu o deosebită ospitalitate, care și-a câștigat-o prin modestia și ținuta de toți apreciată.

Primește D-le Rodactor expresiunea deosebitei noastre considerațiuni. Zlatna, în 5 Maiu 1908.

În numele comitetului Iuliu M. Montani Pompiliu Acelenescu președinte. not ad hoc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor respons.: Victor Branisec.

A XXVI-a loterie de stat militară. În 14 Mai 1908 se va trage a XXVI-a loterie de stat pentru binefaceri militare, a cărei șanse favorabile (18,390 câștiguri în suma totală de 513,580 cor. au fost deja anunțate. Losuri a 4 cor. se capătă la trafici, zarafii, oficii de dare etc.

O reprivire asupra loteriei XXI de clasă r. u. ne arată că suma de 33 milioane coroane ce se plătește anual ca câștiguri în toate locurile țării, face din oameni săraci, oameni bogăți. În mod extraordinar s'a dovedit aceasta la a XXI-a loterie ce a expirat.

Premiul de 600.000 cor. s'a câștigat

în Szabadka, câștigul principal de 400,000 în Szolnok, losul cel mare de 200,000 și 100,000, 50,000, 60,000 au fost câștigate în Budapesta, 80,000 în Nyireghaza, 40,000 în Kassa.

O mare parte de câștiguri mari în diferite locuri din țară.

Deoarece losurile sunt împărțite în optime și pătrime, mulți oameni s'au norocit.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

GEORGE BUCĂ,

CROITOR DE BĂRBAȚI,

Brașov, Strada orfanilor Nr. 7.

Recomandă On. public atelierul său de croitorie bărbătească pentru confecționarea de haine bărbătești după ultima modă, cum și uniforme pentru Ștudenți.

Asemenea se află în prăvălia mea un asortiment bogat de stofe moderne prima calitate cu desemnuri moderne.

Cu o praxă de mai mulți ani în branșa aceasta pe piața Brașovului sunt în stare a satisface cerințelor celor mai pretențioase, atât în croială modernă și lucrare solidă.

Apelând la sprijinul On. public semnez

Cu toată stima
George Bucă.

(141,2—10.)

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

Univer. BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalizare și al statutului orașanesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

*	Primul atelier român de curelărie.	*
*	Primul atelier de curelar român YASILIE MUSCALU BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7. Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur Atelierul meu de curelărie provăzută cu tot felul de hamuri de lucș și pentru lucru din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, d. e. șerpure de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte, care este sub conducerea mea proprie. Se primesc și reparaturi de tot felul, d. e. cutere, geante de călătorie și pungi. Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu s'a află gata: plosei de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine. Cu stimă Vasilie Muscalu.	*
*	PREȚURI MODERATE.	*

Cele mai bune hamuri.

Comanda se fac și prin poștă.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că făcându-să revisia de către organele de control a **Inalt Minister reg. ung.** a losurilor clasa I-a a loteriei de clase priv. reg. ung. (**a Douăzeci și doua loterie**) sau predat losurile colectanților principali spre vânzare.

Losuri pentru tragerea loteriei în **21 și 23 Maiu** a. c. în prezența autorității de control r. u. și unui notar reg. în sala de trageri, se capătă în toate colecturile a loteriei de cl. reg. ung.

Budapest, 26 Aprilie 1908.

Dir ecțiunea
Loteriei de clase priv. reg. ung.
LULĂCS. HAZAY.

(147,1-1)

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA” din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc. asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru casul mortii și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit: pentru despăg. de incendii **4,484,278.83 c.**, pt. capitale asig. pe viață **4,028,113.12 c.**

Oferte și informații se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunașele mai mari.

EDUARD LEXEN Tinichigiu și instalator, Brașov, Strada lungă Nr. 29.

Arangiat cu cele mai nouă mașini.

Se recomandă pentru executarea lucrărilor de instalații de gaz, apă și canalizări, odăi de baie, aranjament de bucătării și așezarea de closete, aparate de îngheț.

Mare asortiment de articole de tinichigerie de tot felul. Reparaturi prompt. Prețuri solide.

Vizitarea stabilimentului se admite bucuros la orice timp, fără ca vizitatori să fie constrânși de a cumpăra.

Experiența practică în streinătate: de mai mulți ani garantează lucru solid.

135,3-6.

Boas de pene seine, negru și alb.

Ce este nou?

În salonul de mărfuri Parthie și resturi, strada neagră Nr. 35, se vind cu prețuri de tot ieftine cele mai nouă și moderne stofe de rochi, pentru primăvară și vară de mătase, neagră și colorată pentru rochi și bluse. Stofe de lână, cele mai nouă, în genre franțuzesc și englezesc de toate colorile și calitățile. Toate articolele de garnisări. Stofe de lână pentru bluse, asortiment mare. Veil de Iehn, Batist, Cloth, Zepfier, Pequés, Satin. Stofe de in, stofe de dantele. Ripper, pentru costume de băieți, pânzări, pânzături de masă cu metra. Garnituri de masă și pat dela 5-30 în sus (3 bucăți)

Stofe de haine pentru confirmanzi, colorate, crem și negri. Stofe pentru costumuri bărbatești și toate mărunțișurile pentru croitori.

De-o vizitare numeroasă se roagă

IULIUS RESCHNER.

(187,3 10)

COVOARE.

Fie-care posesor a unei Trăsuri-motor a lui PUCH!

economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor :

Siguranță mare :
2 HP. (35Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6 HP.

Automobile :

construcție simplă. Executare so idă :
5/9, 9/10, 14/16, 20/25 HP.

Benzin. Ulei. Părți constitutive
Pneumatice.

Reparaturi de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER**, Brașov, Strada Porții 39.

Antreprize de pompe funebre E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena

Fabricarea proprieă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vênêt, pentru **copii**, precum și cicelii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, i au asupra-ni și **transporturi de mörți în streinătate.**

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

41-

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIAS

La suferințe de rinichi și beșică. Superiöra oricărei ape minerale.
PLĂCUTĂ. PUȚIN ACRISÖRĂ. FĂRĂ FIER, CONȚINE MULT
ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Are efect escelent ca **apă de cură** la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte] Administrația Isoarelor :

Dir ecția băilor MUSCHONG în Buziaș.